

گزارش ماهوار سیاست پولی

نگاهی مختصر بر تحولات شاخص های سیاست پولی و نظارت امور مالی

جدي ۱۳۹۹

خلاصه گزارش

گزارش ماهوار آمریت عمومی سیاست پولی پیشرفت شاخص های فعلی اقتصاد کلان و آخرین گزارش های ثبات مالی افغانستان را در جریان ماه بطور خلاصه تحلیل، ارزیابی و مورد مطالعه قرار میدهد. این گزارش بر اساس تدوین ارقام مالی و پولی که از آمریت های سیاست پولی، نظارت امور مالی و تادیات د افغانستان بانک جمع آوری گردیده است، تهیه می شود. گزارش ماهوار آمریت عمومی سیاست پولی ارقام اقتصاد کلان از سکتورهای پولی، خارجی، حقیقی و سکتور مالی و نیز ارقام مالی آمریت عمومی نظارت امور مالی را در بر میگیرد که توسط کارمندان این آمریت تدوین و تهیه میگردد.

در ابتدای سال مالی 1400 مقدار پایه پولی 352,255.99 میلیون افغانی بوده و رشد پایه پولی زیر سقف تعیین شده قرار داشته است. بتاریخ 30 جدی 1399، مقدار حقیقی پایه پولی 324,212.19 میلیون افغانی ثبت گردیده است و در حدود 7.96 درصد رشد منفی را از ابتدای سال مالی نشان میدهد.

به همین ترتیب، یکی از دست آورد های موفق دافغانستان بانک را میتوان کنترل پول در دوران یاد آوری نمود. پول در دوران که در ابتدای سال مالی 1400 به مقدار 293,341.38 میلیون افغانی بوده است، به تاریخ 30 جدی 1399 مقدار حقیقی پول در دوران 287,153.10 میلیون افغانی بوده است و در حدود 2.11 درصد رشد منفی را از ابتدای سال مالی نشان میدهد.

چگونگی میزان رشد حقیقی و اهداف تعیین شده پایه پولی و پول در دوران برای سال مالی 1400، در گراف زیر نشان داده شده است.

از شروع سال مالی 1400 الی 30 جدی 1399، د افغانستان بانک حدود 218.25 میلیون دالر امریکایی را از طریق روند لیلیم اسعار به فروش رسانیده است که در مقابل در حدود 16.80 میلیارد افغانی را از بازار جمع آوری کرده است. همچنان، حدود 18 میلیون دالر امریکایی را از طریق بانکهای تجارتي به شرکت برشنا (برق وارداتی) به فروش رسانیده که در مقابل 1.39 میلیارد افغانی را جمع آوری نموده است. با عرضه اسعار در مارکیت اسعاری به مقدار 25.90 فیصد مجموع تقاضای اسعاری مارکیت مرفوع گردیده است.

شاخص عمومی قیمت مصرف کننده بر اساس معیار محاسبه سالانه، از 6.40 درصد در ماه عقربیه 4.95 درصد ماه قوس 1399 کمتر گردیده است. این کاهش از هر دو

بخش شاخص مواد غذایی و مواد غیرغذایی سرچشمه گرفته و سبب کم شدن قیمت شاخص عمومی گردیده است.

در ربع چهارم سال مالی ۱۳۹۹ حدود ۸۴۶,۵۵ میلیون دالر امریکایی کسر در حساب جاری بیلانس تادیات ثبت گردیده است.

به اساس مقایسه سالانه کسر حساب جاری (شامل انتقالات رسمی) در سال مالی ۱۳۹۹ حدود ۱۷ در صد کاهش یافته است. کسر حساب جاری که در سال ۱۳۹۸ مبلغ ۳۷۹۱,۹۴ میلیون دالر امریکایی ثبت شده بود در سال مالی ۱۳۹۹ به مبلغ ۳۱۳۶,۱۲ میلیون دالر امریکایی رسیده است.

کاهش کسر در حساب جاری بیلانس تادیات ناشی از افزایش انتقالات رسمی (کمکهای بلاعوض جاری)، و افزایش در دریافت های خدماتی در جریان سال مالی ۱۳۹۹ می باشد.

مجموع عواید (عواید داخلی و کمکهای خارجی) در ماه قوس سال مالی 1399 مبلغ 91.73 میلیارد افغانی میباشد، در حالیکه مجموع عواید در ماه عقرب 24.16 میلیارد افغانی بوده که 67.57 میلیارد افغانی و یا 279.66٪ افزایش را نشان میدهد. مجموع عواید از شروع سال مالی الی اخیر ماه قوس سال مالی 1399 به 393.37 میلیارد افغانی رسیده است که از جمله 219.68 میلیارد و 173.68 میلیارد افغانی آنرا به ترتیب کمک های خارجی و عواید داخلی تشکیل میدهند..

بصورت کل عملکرد و ارائه خدمات عملیاتی نظام بانکی در جریان سال 2020 با وجود شیوع ویروس کرونا بهتر ارزیابی گردیده طوریکه تمام بانکها به اندازه کافی سیال و هیچ یک از بانک ها در معرض کمبود نقدینگی قرار نگرفته اند. سکتور بانکی با داشتن سرمایه مالی کافی و نسبت های بلند کفایت سرمایه از حدود تعیین شده مقرراتی وضعیت سالم و قناعت بخش دارد. شاخص های اساسی مالی مانند مجموع دارائی ها به شمول پول نقد در خزانه و طلبات بالای د افغانستان بانک و سرمایه گذاری در اوراق بهادار علاوهً مجموع سپرده ها و سرمایه مالی سیر صعودی داشته اما مجموع قروض ناخالص و طلبات بین البانکی سیر نزولی را پیموده است. سکتور بانکی در سال جاری مفادآور بوده اما در مقایسه با دسمبر 2019 کاهش نموده است. این در حالیست که کیفیت قروض هنوز هم ضعیف ارزیابی گردیده و نگران کننده میباشد.

با توجه به گسترش شیوع ویروس کرونا نظام بانکی در ماه های آینده در اثر تاثیرگذاری شیوع ویروس کرونا بالای وضعیت اقتصادی ممکن شاهد افزایش قروض صعب الحصول و مصارف ذخیره جبران خساره بیشتر باشند که باعث کاهش مفاد، سرمایه مالی و نسبت های مالی آنها خواهند گردید. ازاینرو، بانکها برای مقابله با معضله مالی آینده باید اقدامات پیشگیرانه را روی دست گیرند. نکات

اساسی پلان ما بعد کووید 19 شامل گسترش فعالیت های بانکی، اعطای اعتبارات جدید، اقدامات لازم بمنظور کاهش مصارف، به تعلیق درآوردن توزیع سود سهام در سال 2020، ارائه گزارش به شکل الکترونیک، تجدید قروض و نرمش در صنفبندی و سنجش خطرات قروض که توسط ادارات سومی مانند ACGF، IFC و USAID تحت تضمین قرار گرفته اند.

فهرست مطالب

4.....	سکتور پولی.....
5.....	1.2 انباشت ذخایر خالص ارزی.....
5.....	1.3 لیلام اسعار و اوراق بهادار.....
10.....	1.4 نرخ مبادله.....
18.....	3. سکتور خارجی.....
18.....	3.1: بیلام حساب جاری.....
18.....	3.1.1: بیلام حساب کالاها:.....
18.....	3.1.2: بیلام حساب خدمات:.....
19.....	3.1.4: حساب عاید ثانوی:.....
19.....	3.3: حساب مالی بیلام تادیات:.....
20.....	3.3.1: سرمایه گذاری مستقیم:.....
22.....	4. سکتور مالی.....
24.....	5. سویت.....
25.....	6. سکتور بانکی.....
25.....	خلاصه گزارش.....
26.....	نگاهی مختصر بر سکتور بانکی.....
28.....	6.1 مجموع دارائی های سکتور بانکی.....
30.....	6.2: مجموع قروض.....
31.....	6.2.1: کیفیت قروض.....
34.....	6.2.2: انواع قروض.....
35.....	6.2.3: توزیع سکتوری قروض.....
36.....	6.2.4: قروض اشخاص مرتبط.....
36.....	6.2.5: دارائی های متصرف شده.....
36.....	6.3: سیالیت سکتور بانکی.....
36.....	6.3.1: دارائی های سیال.....
37.....	6.3.2: ذخایر الزامی.....
38.....	6.3.3: طلبات بین البانکی.....
39.....	6.3.5: مجموع سپرده ها.....
41.....	6.4: سرمایه سکتور بانکی.....
42.....	6.5: مفاد آوری سکتور بانکی.....
45.....	6.5.1: نرخ تکتانه قروض.....
46.....	6.5.2: نرخ تکتانه بر سپرده ها.....
46.....	6.6: اقلام خارج از بیلام شیت.....

سکتور پولی

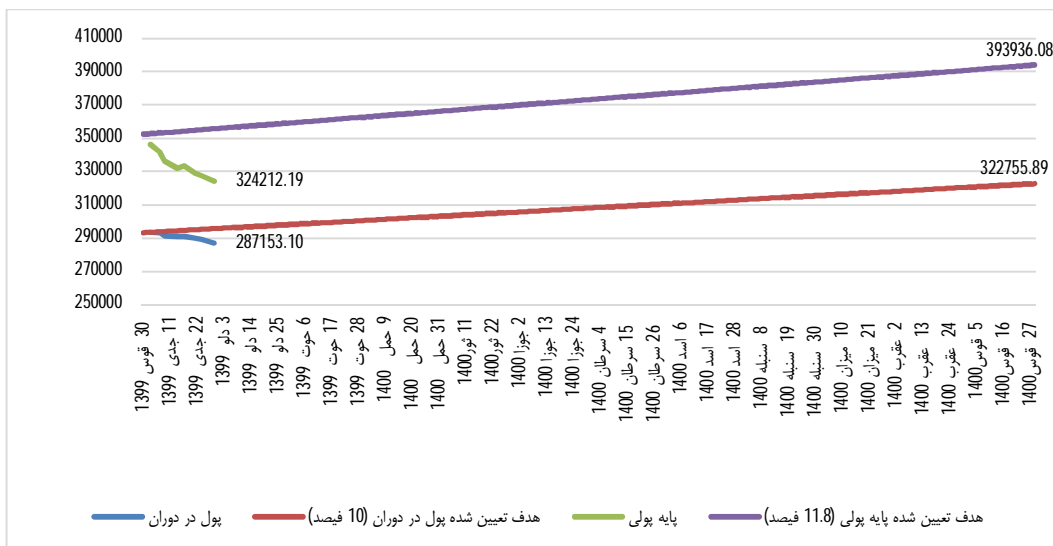
آمریت عمومی سیاست پولی با در نظر داشت شرایط اقتصادی کشور و در چارچوب کانال های اساسی و مؤثر تقاضای پولی، برنامه مالی دولت (عواید و مصارف بودیجی)، چشم انداز رشد اقتصادی و سطح عمومی قیمت ها در کشور، پلان سیاست پولی د افغانستان بانک را طرح می نماید.

به همین اساس، آمریت عمومی سیاست پولی رشد پایه پولی را منحیث شاخص و هدف مقداری تعیین نموده است.

در ابتدای سال مالی 1400 مقدار پایه پولی ۳۵۲،۲۵۵.۹۹ میلیون افغانی بوده و رشد پایه پولی زیر سقف تعیین شده قرار داشته است. بتاریخ ۳۰ جدی ۱۳۹۹، مقدار حقیقی پایه پولی ۳۲۴،۲۱۲.۱۹ میلیون افغانی ثبت گردیده است و در حدود ۷.۹۶ درصد رشد منفی را از ابتدای سال مالی نشان میدهد.

به همین ترتیب، یکی از دست آورد های موفق دافغانستان بانک را میتوان کنترول پول در دوران یاد آوری نمود. پول در دوران که در ابتدای سال مالی 1400 به مقدار ۲۹۳،۳۴۱.۳۸ میلیون افغانی بوده است، به تاریخ ۳۰ جدی ۱۳۹۹ مقدار حقیقی پول در دوران ۲۸۷،۱۵۳.۱۰ میلیون افغانی بوده است و در حدود ۲.۱۱ درصد رشد منفی را از ابتدای سال مالی نشان میدهد.

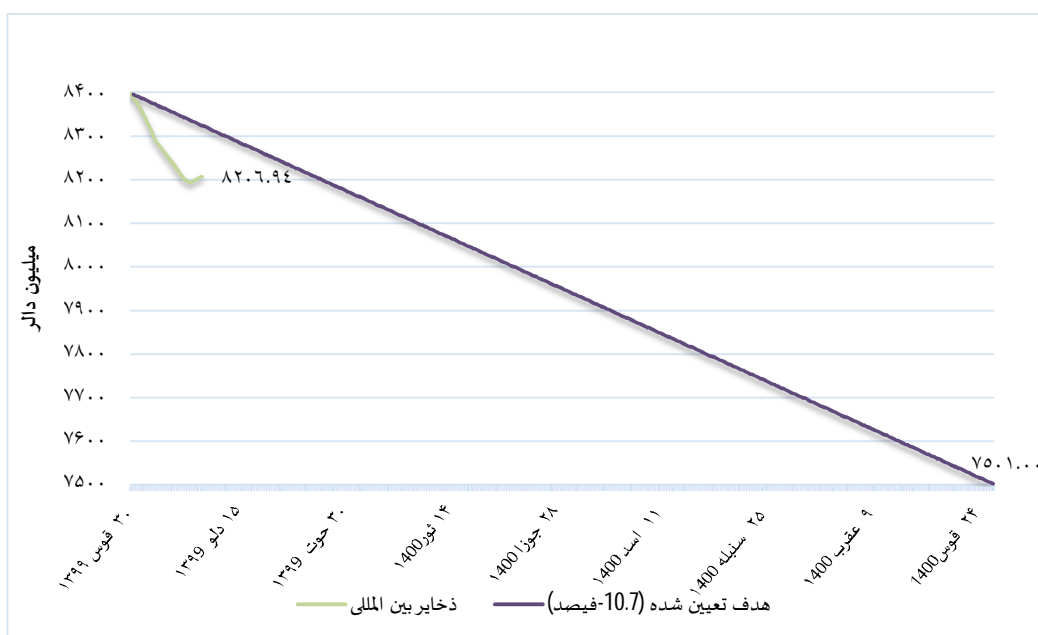
چگونگی میزان رشد حقیقی و اهداف تعیین شده پایه پولی و پول در دوران برای سال مالی 1400، در گراف زیر نشان داده شده است.

منبع: آمریت عمومی سیاست پولی

1.2 انباشت ذخایر خالص ارزی

طی سالیان اخیر، افزایش ذخایر اسعاری د افغانستان بانک که از جمله شاخص های اساسی اقتصاد ملی پنداشته میشود یکی از دستاوردهای بزرگ در نظام مالی کشور محسوب می گردد. بدون شک، میزان این ذخایر و چگونگی افزایش آن تأثیر مستقیم روی تطبیق بهتر سیاستهای پولی و نیز کنترل شاخص هایی چون نرخ مبادله افغانی، تورم پولی، حفظ ثبات و تعادل بیلانس تأدیات دارد. در آغاز سال مالی ۱۴۰۰، ذخایر خالص بین المللی افغانستان حدود ۸,۳۹۹.۲۰ میلیون دالر بوده، که این رقم در ۳۰ جدی ۱۳۹۹ به ۸,۲۰۶.۹۴ میلیون دالر رسیده و به مقدار 192.26 میلیون دالر کاهش را نسبت به اول سال مالی نشان میدهد. گراف ذیل روند رشد مقدار ذخایر خالص بین المللی را طی سال مالی نشان میدهد.

منبع: آمریت عمومی سیاست پولی

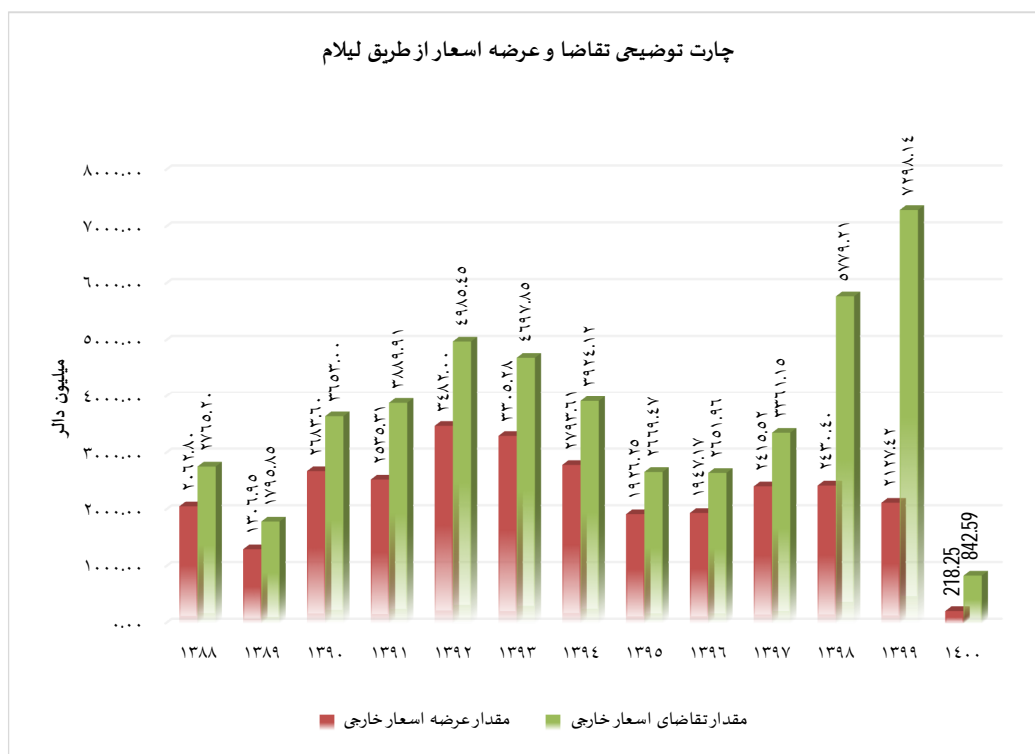
1.3 لیلام اسعار و اوراق بهادار

د افغانستان بانک بمنظور کنترل حجم پول در دوران ، پایه پولی و حفظ نرخ تبادل در اقتصاد از دو وسیله دست داشته خویش استفاده نموده است که پروسه لیلام اسعار هفته ای سه مرتبه و لیلام اوراق بهادار هفته ای یک مرتبه صورت میگیرد که جزئیات هر یک ذیلاً توضیح میگردد.

فروش ارز

از شروع سال مالی ۱۴۰۰ الی ۳۰ جدی ۱۳۹۹، د افغانستان بانک حدود 218.25 میلیون دالر امریکایی را از طریق روند لیلام اسعار به فروش رسانیده است که در

مقابل در حدود ۱۶.۸۰ میلیارد افغانی را از بازار جمع آوری کرده است. همچنان، حدود ۱۸ میلیون دالر امریکایی را از طریق بانکهای تجارتي به شرکت برشنا (برق وارداتی) به فروش رسانیده که در مقابل ۱.۳۹ میلیارد افغانی را جمع آوری نموده است. با عرضه اسعار در مارکیت اسعاری به مقدار ۲۵.۹۰ فیصد مجموع تقاضای اسعاری مارکیت مرفوع گردیده است. گراف ذیل مقدار عرضه و تقاضای دالر را در طی ۱۳ سال مالی نشان میدهد.

منبع: مدیریت عملیات بازار / آمریت عمومی سیاست پولی

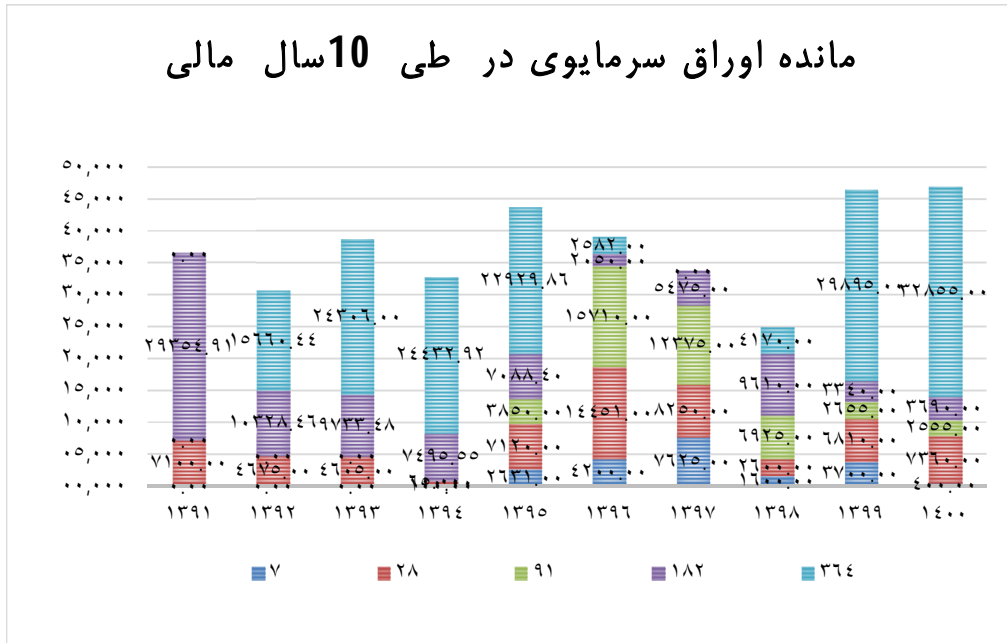
فروش اوراق سرمایوی (مناقصه تکتانه)

اوراق سرمایوی یکی از ابزارهای دیگر سیاست پولی است که جهت مهار مقدار نقدینگی و اجرای سیاست پولی توسط د افغانستان بانک استفاده میشود. از این وسیله بمنظور جذب بیشتر مازاد نقدینگی از سیستم بانکی، ترویج بازار ثانوی اوراق بهادار، جلوگیری از تورم پولی، تنوع ابزارهای سیاست پولی و تشویق بانکهای تجارتي به جذب بیشتر سپردههای افغانی از مردم می باشد.

از آغاز سال مالی ۱۴۰۰ الی ۳۰ جدی ۱۳۹۹، مانده اوراق سرمایوی لیلام شده بالغ بر ۴۶.۸۶ میلیارد افغانی گردیده است. به همین ترتیب، حدود ۷.۹۷ میلیون افغانی تکتانه بابت اوراق سرمایوی پرداخت گردیده است.

^۱. Outstanding

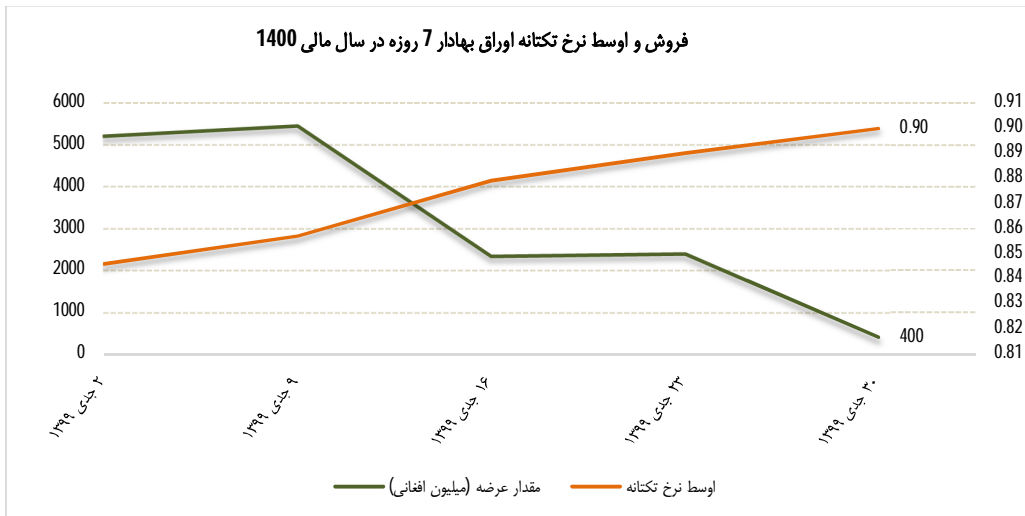
مانده اوراق سرمایه‌ی در طی 10 سال مالی

منبع: مدیریت عملیات بازار / آمریت عمومی سیاست پولی

اوراق بهادار هفت روزه

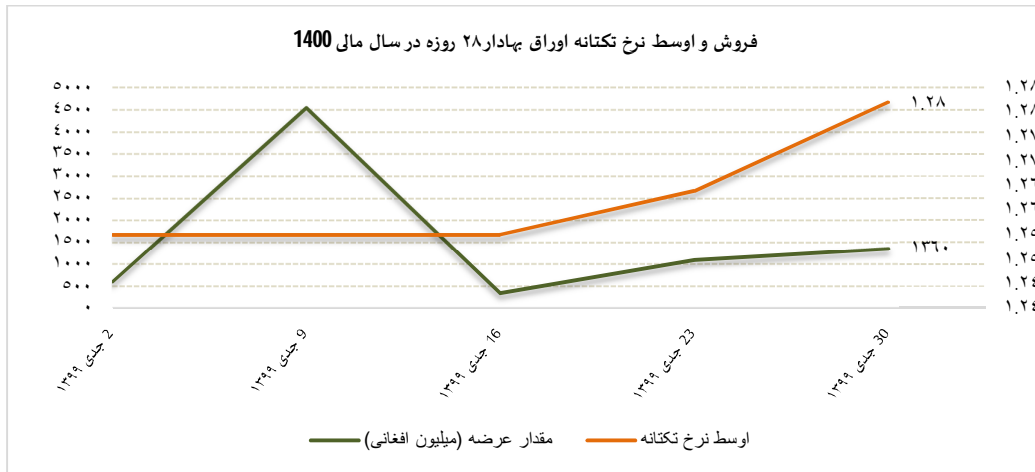
آخرین فروش اوراق بهادار هفت روزه در ماه جدی 0.4 میلیارد افغانی با میانگین نرخ بهره 0.90 در صد بوده و مقدار مانده این اوراق به 0.4 میلیارد افغانی بوده است.

منبع: مدیریت عملیات بازار / آمریت عمومی سیاست پولی

اوراق بهادار ۲۸ روزه

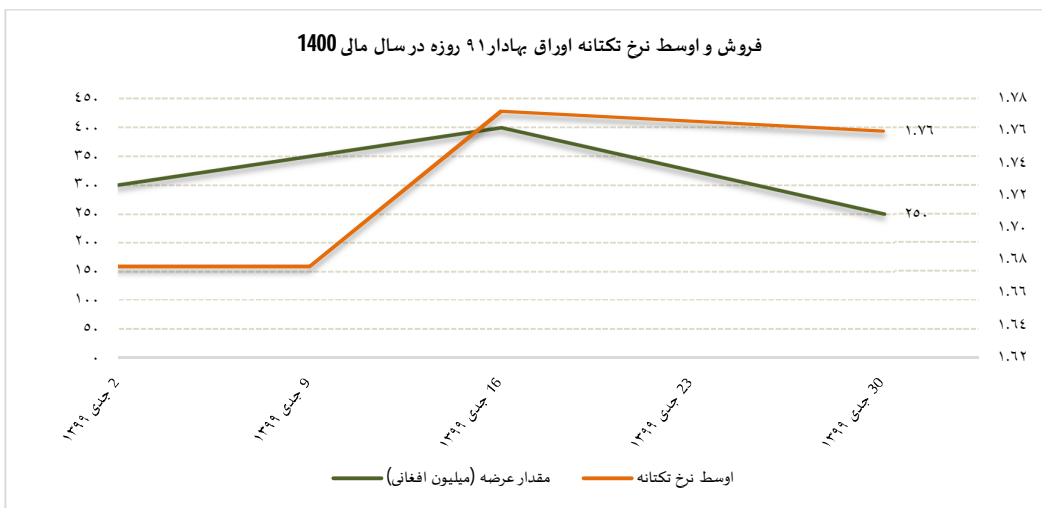
آخرین فروش اوراق بهادار ۲۸ روزه در ماه جدی بالغ بر 1.36 میلیارد افغانی با میانگین نرخ بهره 1.28 در صد گردیده و مقدار مانده آن 7.36 میلیارد افغانی بوده است.

منبع: مدیریت عملیات بازار / آمریت عمومی سیاست پولی

اوراق بهادار ۹۱ روزه

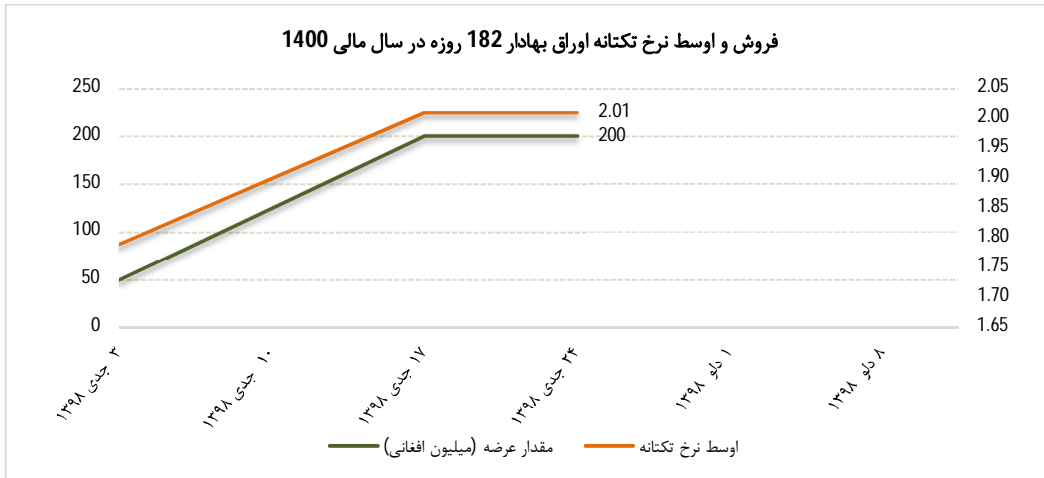
آخرین فروش اوراق بهادار ۹۱ روزه در ماه جدی ۰.۲۵ میلیارد افغانی با میانگین نرخ بهره ۱.۷۶ درصد بوده، در حالیکه مقدار مانده آن به ۲.۵۵ میلیارد افغانی می رسد.

منبع: مدیریت عملیات بازار / آمریت عمومی سیاست پولی

اوراق بهادار ۱۸۲ روزه

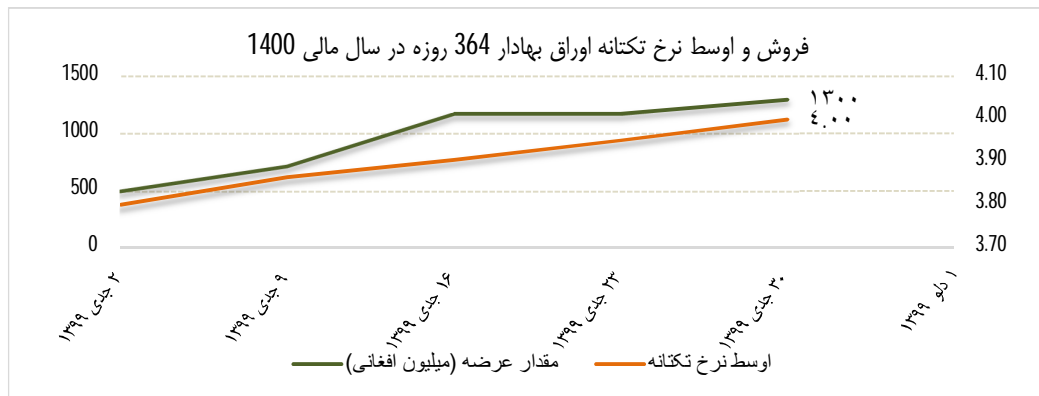
آخرین فروش اوراق بهادار ۱۸۲ روزه در ماه جدی ۰.۲ میلیارد افغانی با میانگین نرخ بهره ۲.۰۱ درصد بوده، در حالیکه مقدار مانده آن ۳.۶۹ میلیارد افغانی می رسد.

منبع: مدیریت عملیات بازار / آمريت عمومی سیاست پولی

اوراق بهادار ۳۶۴ روزه

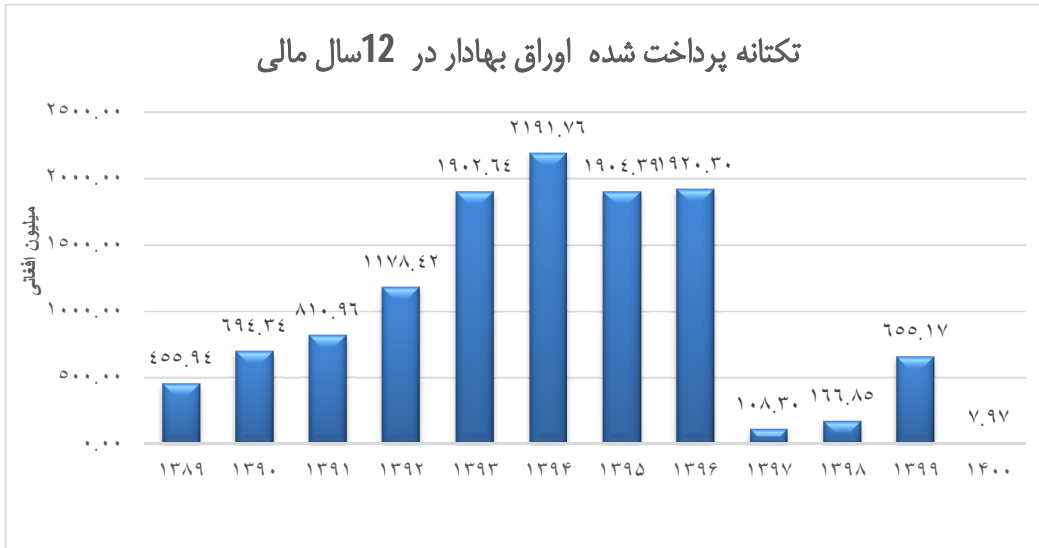
آخرین فروش اوراق بهادار ۳۶۴ روزه در ماه جدی 1.30 میلیارد افغانی با میانگین نرخ بهره 4 در صد بوده، در حالیکه مقدار مانده آن به 32.85 میلیارد افغانی می رسد.

منبع: مدیریت عملیات بازار / آمريت عمومی سیاست پولی

تکتانه پرداخت شده

در طول 12 سال گذشته د افغانستان بانک مقدار پرداخت تکتانه ای که از بابت اوراق بهادار پرداخت گردیده است قرار شرح ذیل چنین ارایه نمود.

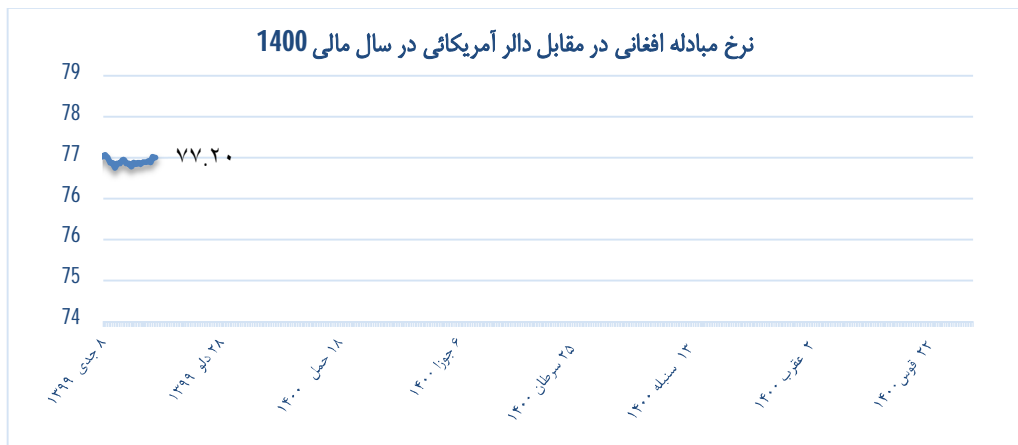

منبع: مدیریت عملیات بازار / آمریت عمومی سیاست بولی

1.4 نرخ مبادله

با وجودیکه د افغانستان بانک نرخ مبادله را مورد هدف قرار نمیدهد، نوسانات آنرا با در نظر داشت اهمیت تاثیر آن بالای سایر شاخص های اقتصادی به دقت کامل زیر نظر دارد. در نظام بازار آزاد، نوسانات در نرخ مبادله یک امر طبیعی بوده و عرضه و تقاضا عامل اصلی و تعیین کننده نرخ مبادله در بازار میباشد. طبق آمار موجود، نرخ مبادله افغانی در برابر دالر امریکایی و سایر ارز های عمده بین المللی از ابتدای سال روان مالی تا اکنون شاهد یک سلسله نوسانات بوده است.

از اول سال مالی 1400 الی ۳۰ جدی ۱۳۹۹ نرخ مبادله افغانی در مقابل دالر امریکایی بطور اوسط 77.13 افغانی ثبت گردیده است که در حدود 0.12 درصد کاهش ارزش از ابتدای سال داشته است و همچنان به آخر جدی سال مالی نرخ تبادل 77.20 افغانی ثبت گردیده است.

منبع: مدیریت عملیات بازار / آمریت عمومی سیاست بولی

سال مالی 1400	سال مالی 1399					سال مالی 1398				شاخص های
	جدی	قوس	سنبله	جوزا	حوت	جدی	قوس	سنبله	جوزا	
11.80	12					12				سقف پایه پولی (%)
-7.96	9.68	1.82	0.42	-8.00	-8.8	12	1.19	-4.5	-5.60	رشد حقیقی پایه پولی (%)
324212.19	352755.78	327473.80	322978.27	295,224.52	293,385.94	304,625.71	275,042.98	259,654.32	255,627.49	رشد حقیقی پایه پولی (میلیون افغانی)
355672.39	360867.72	350707.77	340873.85	331,039.94	324,854.09	322,878.14	314,327.17	305,491.17	280,267.14	سقف پایه پولی (میلیون افغانی)
287,153.10	293,341.38	283,438.22	279,989.89	259,302.12	257,923.21	259,350.77	244,489.52	231,598.67	222,147.20	رشد حقیقی پول در دوران (میلیون افغانی)
295,752.41	297,474.43	282,798.06	274,868.34	266,938.63	262,483.49	255,665.48	248,894.55	241,897.91	233,785.34	سقف پول در دوران (میلیون افغانی)
8,206.94	8,398.11	8,334.40	8,128.78	7,711.85	7,892.59	7,873.60	7,868.70	7,691.22	7,702.51	رشد حقیقی ذخایر بین المللی (میلیون دالر)
8,325.57	7,819.00	7,919.41	7,919.41	7,846.07	7,979.25	7,708.58	7,708.58	7,708.58	7,684.13	سقف ذخایر بین المللی (میلیون دالر)
46,860	46,400	39,590	34,495	30,455	30,870.00	24,905.00	23,920	27,020	26,665	مانده اوراق بهادار (میلیون افغانی)
8,140.85	7,314.98	6,914.36	6,271.67	5,928.75	6,527.20	5,734.43	2,657.34	10,923.40	5,768.54	ذخایر الزامی (ذخایر اجباری) میلیون افغانی

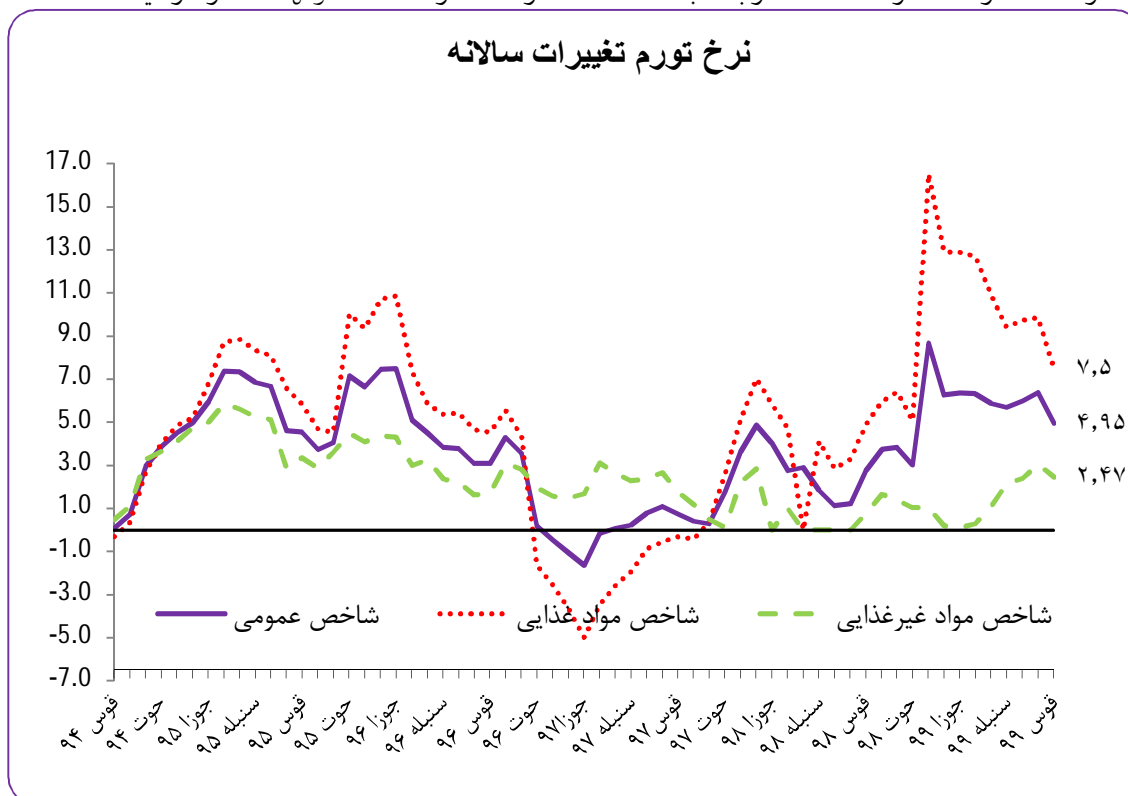
2. نرخ تورم

تغییرات تورمی بر اساس معیار محاسبه سالانه

شاخص عمومی قیمت مصرف کننده بر اساس معیار محاسبه سالانه، از 6.40 درصد در ماه عقرب 4.95 درصد ماه قوس 1399 کمتر گردیده است. این کاهش از هر دو بخش شاخص مواد غذایی و مواد غیر غذایی سرچشمه گرفته و سبب کم شدن قیمت شاخص عمومی گردیده است.

تغییرات در شاخص قیمت مصرف کننده در سطح ملی				
معیار محاسبه ماهانه		معیار محاسبه سالانه		شاخص ها
قوس 1399	عقرب 1399	قوس 1399	عقرب 1399	
0.31	1.14	4.95	6.40	تورم عمومی
0.25	1.26	7.50	9.87	مواد غذایی
0.36	1.03	2.47	3.07	مواد غیر غذایی

نرخ تورم شاخص عمومی قیمت مصرف کننده براساس معیار محاسبه ماهانه که تغییرات کوتاه مدت را مورد مطالعه قرار میدهد. کاهش نموده است. نرخ تورم بر اساس این معیار از 1.14 درصد در ماه عقرب به 0.31 درصد در ماه قوس کمتر گردیده است.

منبع: اداره ملی احصائیه و معلومات/ آمریت عمومی سیاست پولی

تورم شاخص مواد غذایی

نرخ تورم در بخش مواد غذایی در ماه قوس کاهش نموده است. شاخص قیمت مواد غذایی که 47.8 درصد شاخص عمومی را تشکیل میدهد. بر مبنای معیار محاسبه سالانه، از 9.87 درصد در ماه عقرب به 7.50 درصد در ماه قوس کاهش نموده است. این کاهش از اجزای فرعی شاخص مواد غذایی مانند: شاخص قیمت غله و دانه، گوشت، قیمت، شیر، پنیر تخم، میوه جات تازه و خشک، سبزی جات بوجود آمده است و سبب کم شدن قیمت این بخش شاخص گردیده است

جدول 2. تورم مواد غذایی					
تغییرات ماهانه		تغییرت سالانه		وزن (%)	اقلام
قوس 1399	عقرب 1399	قوس 1399	عقرب 1399		
0.25	1.26	7.50	9.87	47.8	مواد غذایی و نوشابه غیرالکولی
0.56	-0.05	10.69	10.93	14.6	نان، آرد و غله
0.09	-0.24	10.13	10.56	7.5	گوشت
0.51	1.05	3.81	4.29	4.7	شیر، پنیر و تخم
2.92	-0.51	12.61	11.62	4.6	روغن
-5.13	3.79	5.03	13.75	5.0	میوه خشک و تازه
1.65	6.83	2.20	13.75	6.0	سبزیجات
0.79	1.06	5.92	5.77	2.7	شکر و شیرینی
1.21	1.12	-3.64	-4.98	1.3	مصالحه
0.61	-0.64	3.40	2.93	1.4	نوشابه غیر الکولی
منبع: اداره ملی احصائیه و معلومات/ دافغانستان بانک					

شاخص قیمت میوه خشک و تازه که 5 درصد شاخص عمومی را احتوا می نماید. از 13.75 درصد در ماه عقرب به 5.03 درصد در ماه قوس 1399 کاهش را نشان میدهد، درحالیکه بر اساس معیار محاسبه ماهانه، شاخص قیمت میوه جات خشک و تازه در ماه قوس به

5.13- درصد کاهش نموده است، در حالیکه این رقم در ماه گذشته 3.79 درصد سنجش گردیده است. دلایل عمده کاهش این شاخص قیمت عبارتند از: 10 درصد افزایش برداشت نارنج در ولایت کونر، 10 درصد افزایش برداشت سیب در ولایت میدان وردک، 14 درصد افزایش برداشت بهی در ولایت هرات و افزایش انار در ولایت قندهار از طرف دیگر 10 درصد افزایش در برداشت زردآلو خشک در ولایت بامیان و 60 درصد افزایش در برداشت بادام در ولایت کندز میباشد که سبب کاهش قیمت این شاخص در طول دور ذکر شده گردیده است.

سبزیجات که 6 درصد شاخص عموم را تشکیل میدهد در دوره تحت ارزیابی بیشترین تاثیر گذاری را بالای شاخص مواد غذایی وارد نموده است. قیمت شاخص سبزیجات در ماه قوس 1399 به 2.20 درصد رسیده است، در حالیکه این رقم در ماه گذشته 13.75 درصد گزارش داده شده است. بر اساس محاسبه ماهانه، قیمت این جزء شاخص از 6.83 درصد در ماه عقرب به 1.65 درصد در ماه قوس کمتر گردیده است. مهمترین دلیل کاهش این شاخص افزایش حاصلات لیمو در مقایسه با سال قبل در ولایت ننگرهار، افزایش برداشت مرچ سرخ در ولایت قندهار، همچنین تولید پیاز و کچالو در سراسر کشور افزایش یافته است که باعث کاهش قیمت این شاخص شده است.

تورم شاخص مواد غیر غذایی

تورم در بخش شاخص قیمت مواد غیر غذایی که 52.2 درصد شاخص عمومی را تشکیل میدهد، بر اساس معیار محاسبه سالانه، در ماه قوس به 2.47 درصد کاهش نموده است، در حالیکه این رقم در ماه عقرب همین سال 3.07 درصد محاسبه گردیده است. این کاهش ناشی از کم شدن قیمت (لباس، مسکن، صحت، مخابرات، تعلیم و تربیه و متفرقه) میباشد.

جدول 3. تورم مواد غیر غذایی					
اقلام	وزن (%)	تغییرات سالانه		تغییرات ماهانه	
		عقرب 1399	قوس 1399	عقرب 1399	قوس 1399
مواد غیر غذایی، دخانیات و خدمات	52.2	3.07	2.47	1.03	0.36
تنباکو	0.3	4.50	4.60	0.68	0.34
البسه	4.6	8.72	7.61	2.15	1.32
سرپناه	19.1	2.26	1.34	1.77	0.18

0.49	0.61	5.03	4.92	11.9	اثاثیه منزل
-0.24	0.41	5.98	7.19	6.2	معالجه و تداوی
0.86	-0.74	-12.35	-13.01	4.3	ترانسپورت
-0.66	0.39	-0.77	0.20	1.7	مخابرات
0.30	1.18	2.55	2.14	1.1	اطلاعات و فرهنگ
-0.97	0.73	4.43	7.02	0.4	تعلیم و تربیه
0.72	-0.25	-0.32	-0.35	1.1	رستوران و هوتل
0.37	0.44	7.61	10.52	1.4	متفرقه

بر اساس معیار محاسبه ماهانه، نرخ تورم دربخش غیرغذایی از 0.55 درصد در ماه میزان به 1.03 درصد در ماه عقرب 1399 افزایش را نشان میدهد.

شاخص قیمت سرپناه، برق، آب و گاز مایع که 19.1 درصد شاخص عمومی را تشکیل میدهد، بر اساس معیار محاسبه سالانه، از 2.26 درصد در ماه عقرب به 1.34 درصد در ماه قوس کاهش نموده است. بر اساس محاسبه ماهانه، قیمت این جزء شاخص از 1.77 در ماه عقرب به 0.18 درصد در ماه قوس کاهش نموده است.

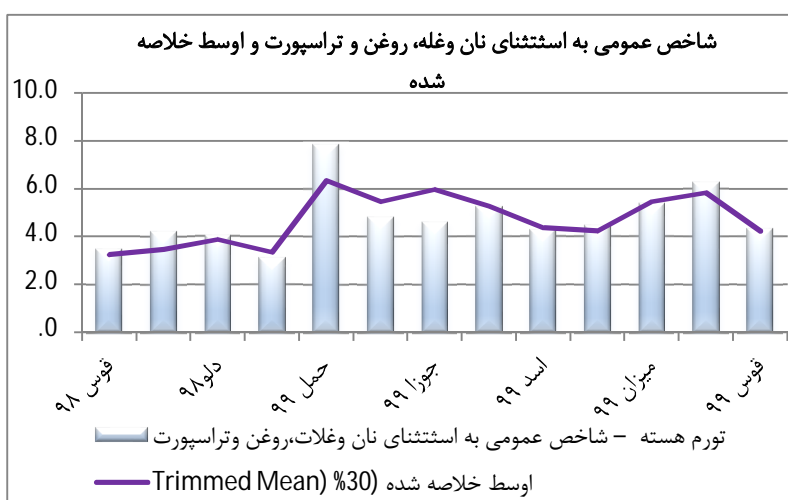
افغانستان در هشت ماه گذشته اقلام غیرنفتی به ارزش 1.2 میلیارد دالر از کشور همسایه ایران وارد کرده است. این اقلام شامل آهن، میله های فولادی و سمنت میباشد. همچنان برای اولین بار محموله صادراتی ایران از طریق خط آهن تازه ساخته شده خواف به شهر هرات رسید. و همچنان قیمت چوب در شهر کابل 7 درصد کاهش یافته و همراه با آن پنج شرکت تولید برق خورشیدی در دوره تحت بررسی در ولایت هرات شروع به فعالیت نموده از طرف دیگر کاهش کرایه خانه و کاهش تقاضا به رنگ نمودن ساختمان ها به دلیل سردی هوا و کم شدن قیمت رنگ تعمیراتی و اجوره رنگمال از جمله دلایلی اند که قیمت این جز شاخص را تحت تاثیر قرار داده است

شاخص قیمت تعلیم و تربیه بر اساس معیار محاسبه سالانه، از 7.02 درصد در ماه عقرب به 4.43 درصد در ماه قوس 1399 کاهش را نشان میدهد، همچنان براساس محاسبه ماهانه، قیمت این جزء شاخص در ماه عقرب به -0.97 درصد رسیده است، درحالیکه که این رقم در ماه گذشته 0.73 درصد محاسبه گردیده است. از مهمترین دلایل کاهش این شاخص تأثیر فصلی است، در این فصول سال بیشتر مراکز آموزشی مانند مکاتب و دانشگاهها و کودکستانها تعطیل شده اند که کم شدن تقاضا قیمت این شاخص را کاهش داده است

تورم هسته

معیار تورم هسته تغییرات سطح عمومی قیمت ها را بطور مشخص تر و دقیق تر مورد مطالعه قرار میدهد. این میتود به منظور تحلیل تغییرات تورمی با بیرون ساختن عوامل غیرعادی از شاخص که میتواند ناشی از تغییرات فصلی یا حالات خاص دیگری باشد مورد استفاده قرار می گیرد. در این میتود، اجزایکه قیمت شان بطور غیر نورمال تغییر کرده است در شاخص در نظر گرفته نمی شود تا از تاثیر گذاری آن بالای شاخص عمومی جلوگیری نماید.

یکی از میتود های معمول و مهم تورم هسته عبارت از اوسط خلاصه شده می باشد. این معیار یک بخش مشخص شاخص را دربر گرفته و بر اساس اوسط ساده شاخص بعد از حذف اجزای مورد نظر محاسبه میگردد. بر اساس این معیار، تورم از 5.85 درصد در ماه عقرب به 4.23 درصد در ماه قوس 1399 کمتر گردیده است. معیار دیگر تورم هسته عبارت از شاخص قیمت مصرف کننده به استثنای نان و غله، روغن و ترانسپورت می باشد. تورم بر اساس این معیار از 6.27 درصد در ماه عقرب به 4.32 درصد در ماه قوس سال روان کاهش نموده است. بر اساس معیار محاسبه ماهانه، از 1.58 درصد در ماه عقرب به 0.07 درصد در ماه قوس کاهش نموده است

تورم هسته به سطح کشور

فوس	عقرب	شاخص
تغییرات سالانه		
4.23	5.85	شاخص عمومی به استثنای نان، غله، ورغن و ترانسپورت
4.32	6.27	نرخ تورم بر اساس محاسبه اوسط خلاصه شده (30%)

3. سکتور خارجی

3.1: بیلانس حساب جاری

در ربع چهارم سال مالی ۱۳۹۹ حدود ۸۴۶,۵۵ میلیون دالر امریکایی کسر در حساب جاری بیلانس تادیات ثبت گردیده است.

به اساس مقایسه سالانه کسر حساب جاری (شامل انتقالات رسمی) در سال مالی ۱۳۹۹ حدود ۱۷ در صد کاهش یافته است. کسر حساب جاری که در سال ۱۳۹۸ مبلغ ۳۷۹۱,۹۴ میلیون دالر امریکایی ثبت شده بود در سال مالی ۱۳۹۹ به مبلغ ۳۱۳۶,۱۲ میلیون دالر امریکایی رسیده است.

کاهش کسر در حساب جاری بیلانس تادیات ناشی از افزایش انتقالات رسمی (کمکهای بلاعوض جاری)، و افزایش در دریافت های خدماتی در جریان سال مالی ۱۳۹۹ می باشد.

3.1.1: بیلانس حساب کالاها:

در ربع چهارم سال مالی ۱۳۹۹ کسر حساب کالای ۱۴ درصد افزایش را نشان میدهد. کسر حساب کالاها که در ربع چهارم سال قبل ۱۲۵۹,۶۳ میلیون دالر امریکایی ثبت گردیده بود در عین ربع سال مالی ۱۳۹۹ به مبلغ ۱۴۳۱,۵۸ میلیون دالر رسیده است.

به اساس مقایسه سالانه احصائیه های تجارت، در سال مالی ۱۳۹۹ کسر حساب کالاها حدود ۴ در صد کاهش را نشان میدهد و به ۵۱۰۲,۹۴ میلیون دالر رسیده، در حالیکه این کسر در سال مالی ۱۳۹۸ به مبلغ ۵۲۹۴,۱۷ میلیون دالر راپور داده شده بود.

✓ در کل ارزش صادرات کالاهای کشور در سال مالی ۱۳۹۹ نظر به سال قبل سیر نزولی داشته و حدود ۱۰ در صد کاهش نموده. متحرکین اصلی این کاهش در کل صادرات در اصل، کاهش صادرات میوه تازه، ادویه جات طبی و قالین و قالینچه در جریان سال مالی متذکره میباشد.

✓ به همین ترتیب ارزش کلی واردات کالاها در سال مالی ۱۳۹۹ نظر به سال قبل نماینگر کاهش ۵ درصدی بوده. پی آمد های ناگوار و ویروس کرونا و کند شدن فعالیت های اقتصادی در جریان سال مالی ۱۳۹۹ از جمله علت های اساسی این کاهش به حساب میرود.

۳,۱,۲: بیلانس حساب خدمات:

به اساس مقایسه ربعوار احصائیه های تجارت، در ربع چهارم سال مالی ۱۳۹۹ کسر حساب خدمات ۱۲ در صد افزایش را نشان میدهد که از ۱۰۹,۲۲ میلیون دالر امریکایی در ربع چهارم سال قبل به ۱۲۲,۱۲ میلیون دالر امریکایی در عین ربع سال مالی ۱۳۹۹ رسیده است.

ولی در مقایسه سالانه احصائیه های تجارت، کسر حساب خدمات در سال مالی ۱۳۹۹ حدود ۲۸ در صد کاهش را نشان میدهد، که از ۵۶۰,۸۶ میلیون دالر امریکایی به مبلغ ۴۰۳,۹۲ میلیون دالر امریکایی رسیده است.

نوت: در کل کسر حساب کالاها و خدمات در سال مالی ۱۳۹۹ ۶٪ در صد کاهش نموده. این کاهش ناشی از افزایش در صادرات خدمات و کاهش در واردات خصوصاً سمنت، روغن نباتی، اجناس سرمائیوی و مواد ساختمانی میباشد.

۳,۱,۳: حساب عاید اولیه:

در ربع چهارم سال مالی ۱۳۹۹ مازاد خالص عواید اولیه حدود ۲۸ درصد کاهش نموده و به ۴۴,۰۵ میلیون دالر رسیده، در حالیکه این رقم در عین ربع سال قبل ۶۱,۰۷ میلیون دالر امریکایی راپور داده شده.

اما به اساس مقایسه سالانه آمار، عواید خالص اولیه در سال مالی ۱۳۹۹ نظر به عین ربع سال گذشته شاهد کاهش ۳۸ درصدی بوده و از مبلغ ۳۰۶,۹۰ میلیون دالر در سال مالی ۱۳۹۸ به مبلغ ۱۸۹,۰۷ میلیون دالر در سال مالی ۱۳۹۹ کاهش نموده است.

این کاهش در حساب عواید اولیه عمده تآ ناشی از کاهش عواید از سرمایه گذاری خارجی میباشد.

3.1.4: حساب عاید ثانیوی:

مازاد حساب عواید ثانیوی در ربع چهارم سال مالی ۱۳۹۹ حدود ۱۱ درصد افزایش را نشان میدهد. که از ۵۹۹,۴۳ میلیون دالر که در ربع چهارم سال قبل راپور داده شده بود در عین ربع سال ۱۳۹۹ به مبلغ ۶۶۳,۱۰ میلیون دالر رسیده است.

به اساس مقایسه سالانه، عواید ثانیوی در سال مالی ۱۳۹۹ نظر به سال قبل افزایش ۲۴ درصدی را نشان داده که از مبلغ ۱۷۵۶,۱۹ میلیون دالر امریکایی در سال مالی ۱۳۹۸ به مبلغ ۲۱۸۱,۶۶ میلیون دالر امریکایی در سال مالی ۱۳۹۹ افزایش نموده است. افزایش عواید ثانیوی ناشی از ۳۵ درصد افزایش در انتقالات رسمی به دولت افغانستان میباشد. در عین زمان وجوه انتقالی بداخل کشور توسط کارکنان مقیم در خارج ۱۳ درصد افزایش نموده که از ۵۰۴,۵۱ میلیون دالر امریکایی به ۵۷۱,۹۱ میلیون دالر رسیده است.

۳,۲: حساب سرمائیوی بیلانس تادیات:

مازاد حساب سرمائیوی در ربع چهارم سال مالی ۱۳۹۹ حدود ۵۱۰,۷۹ میلیون دالر ثبت گردیده بود. در حالیکه این رقم در ربع چهارم سال مالی قبل ۵۰۴,۶۸ میلیون دالر، یعنی ۶ میلیون دالر بیشتر راپور داده شده بود.

با در نظر داشت مقایسه سالانه، مازاد حساب سرمائیوی بیلانس تادیات ۷۵۲,۳۵ میلیون دالر امریکایی نشان داده شده بود، که تقریباً ۴۴۱ میلیون دالر کاهش را نظر به سال قبل نشان میدهد. علت اساسی این کاهش در مازاد حساب سرمائیوی بیلانس تادیات کاهش در انتقالات سرمائیوی به حساب دولت میباشد.

۳,۳: حساب مالی بیلانس تادیات:

در حساب مالی بیلانس تادیات حدود ۳۰۷ میلیون دالر امریکایی بشکل دارائی در ربع چهارم سال مالی ۱۳۹۹ ثبت گردیده بود، در حالیکه این رقم در عین ربع سال قبل حدود ۱۱ میلیون دالر امریکایی راپور داده شده بود.

اما، به اساس مقایسه سالانه، در حساب مالی بیلانس تادیات ۵۸۳,۵۷ میلیون دالر امریکایی به شکل دارائی در سال مالی ۱۳۹۹ راپور داده شده بود که حدود ۵۲۳,۶۴ میلیون دالر امریکایی نظر به سال قبل بیشتر میباشد.

دلیل اساسی افزایش در خالص دارائی های، افزایش سرمایه گذاری های خارجی در خارج و نیز افزایش قابل ملاحظه در دارائی های ذخیروی است.

3.3.1. سرمایه گذاری مستقیم:

در سال مالی ۱۳۹۹ مبلغ ۲۴,۳ میلیون دلار امریکایی بشکل دارائی خالص در بخش سرمایه گذاری خارجی راپور داده شده است. در حالیکه این رقم در سال قبل مبلغ ۲,۹۲ میلیون دلار امریکایی ثبت گردیده بود.

- سرمایه گذاری مستقیم در خارج (دارائی ها): در سال مالی ۱۳۹۹ به مبلغ ۳۷,۲۳ میلیون دلار راپور داده شده بود. در حالیکه این رقم در سال مالی ۱۳۹۸ ۲۶,۳۲ میلیون دلار امریکایی ثبت گردیده بود.

- به همین ترتیب سرمایه گذاری مستقیم در داخل کشور (بدهی ها): در سال مالی ۱۳۹۹ ۱۲,۹۷ میلیون دلار امریکایی ثبت گردیده. ولی این رقم در سال قبل ۲۳,۴۰ میلیون دلار امریکایی راپور داده شده بود.

3.3.2: سرمایه گذاری غیر مستقیم کشور: در خارج نیز از مبلغ ۱۴,۶۲ میلیون دلار امریکایی که در سال ۱۳۹۸ ثبت گردیده بود به مبلغ ۶۳,۲۴ میلیون دلار امریکایی در سال مالی ۱۳۹۹ افزایش نموده است. این افزایش ناشی از سرمایه گذاری در اسناد قرضوی میباشد.

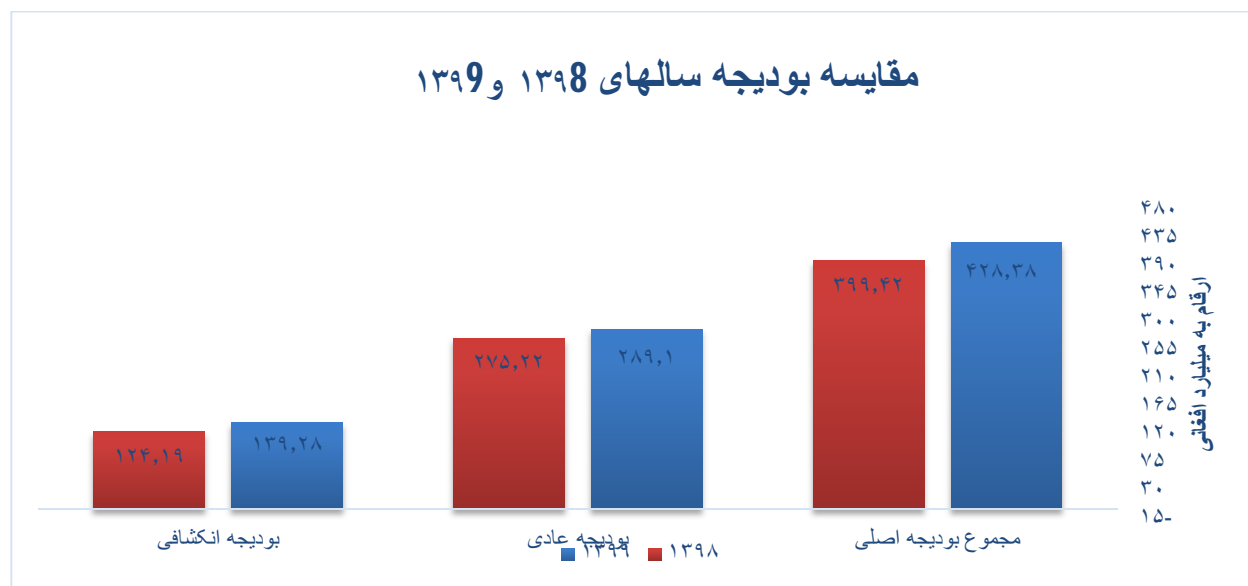
جدول ۱: بیلانس تادیات افغانستان به (ملیون دالر امریکائی):

اقدام/مدت زمان	سال ۱۳۹۵	سال ۱۳۹۶	سال ۱۳۹۷	سال ۱۳۹۸	سال ۱۳۹۹	در صد تغییر
حساب جاری	-۲۷۰۸,۴۶	-۳۵۵۴,۹۰	-۳۸۹۶,۸۴	-۳۷۹۱,۹۶	-۳۱۳۶,۱۲	-۰,۱۷
دبیت	۴۹۴۵,۷۹	۴۷۲۲,۴۷	۴۵۴۳,۶۷	۳۹۵۳,۱۰	۴۲۲۷,۰۹	۰,۰۷
کریدیت	۷۶۵۴,۲۵	۸۲۷۷,۳۶	۸۴۴۰,۵۱	۷۷۴۵,۰۴	۷۳۷۳,۲۱	-۰,۰۵
حساب اجناس و خدمات	-۶۱۹۱,۴۶	-۶۸۰۳,۵۶	-۶۳۷۴,۳۸	-۵۸۵۵,۰۳	-۵۵۰۶,۸۶	-۰,۰۶
دبیت	۱۱۳۶,۰۱	۱۱۵۲,۹	۱۶۰۹,۴۷	۱۵۱۵,۷۶	۱۴۷۶,۳۱	-۰,۰۳
کریدیت	۷۳۲۷,۴۸	۷۹۵۶,۴۶	۷۹۸۳,۸۵	۷۳۷۰,۷۹	۶۹۸۳,۱۶	-۰,۰۵
حساب اجناس	-۵۵۹۴,۹۸	-۵۹۳۲,۲۵	-۵۷۲۰,۶۶	-۵۲۹۴,۱۷	-۵۱۰۲,۹۴	-۰,۰۴
دبیت	۶۱۴,۲۲	۷۸۳,۹۶	۸۷۵,۲۴	۸۶۳,۸۳	۷۷۶,۷۳	-۰,۰۱
کریدیت	۶۲۰۹,۱۹	۶۷۱۶,۲۱	۶۵۹۵,۸۸	۶۱۵۸,۰۰	۵۸۷۹,۶۷	-۰,۰۵
حساب خدمات	-۵۹۶,۴۹	-۸۷۱,۳۱	-۶۵۳,۷۵	-۵۶۰,۸۶	-۴۰۳,۹۲	-۰,۲۸
دبیت	۵۲۱,۸۰	۳۶۸,۹۳	۷۳۴,۲۳	۶۵۱,۹۲	۶۹۹,۵۷	۰,۰۷
کریدیت	۱۱۱۸,۲۸	۱۲۴۰,۲۴	۱۳۸۷,۹۷	۱۲۱۲,۷۹	۱۱۰۳,۴۹	-۰,۰۹
حساب عاید اولیه	۱۷۹,۵۵	۲۴۸,۳۲	۱۹۰,۷۳	۳۰۶,۹	۱۸۹,۰۷	-۰,۳۸
دبیت	۲۳۹,۸۴	۲۹۹,۵۴	۲۸۹,۴۳	۳۵۲,۸۱	۲۴۰,۲۵	-۰,۳۲
کریدیت	۶۰,۲۹	۵۱,۲۲	۹۸,۷۰	۴۵,۹۰	۵۱,۱۷	۰,۱۱
حساب عاید ثانوی	۳۳۰۳,۴۵	۳۰۰۰,۳۴	۲۲۸۶,۸۱	۱۷۵۶,۱۹	۲۱۸۱,۶۶	۰,۲۴
دبیت	۳۵۶۹,۹۴	۳۲۷۰,۰۳	۲۶۴۴,۷۷	۲۰۸۴,۵۳	۲۵۲۰,۵۳	۰,۲۱
کریدیت	۲۶۶,۴۹	۲۶۹,۶۹	۳۵۷,۹۵	۳۲۸,۳۴	۳۳۸,۸۷	۰,۰۳
انتقالات جاری	۳۰۳۲,۷۵	۲۶۱۳,۹۲	۱۹۵۰,۴۵	۱۳۳۱,۱۸	۱۷۹۸,۳	۰,۳۵
دبیت	۳۰۳۲,۷۵	۲۶۱۳,۹۲	۱۹۵۰,۴۵	۱۳۳۱,۱۸	۱۷۹۸,۳۰	۰,۳۵
کریدیت	۰,۰۰	۰,۰۰	۰,۰۰	۰,۰۰	۰,۰۰	
انتقالات خصوصی	۴۲۲,۰۴	۵۵۴,۸۱	۵۰۱,۴۴	۵۶۹,۵۴	۵۳۱,۴۴	-۰,۰۷
دبیت	۵۳۷,۱۹	۶۵۶,۱۱	۶۹۴,۳۲	۷۵۳,۳۵	۷۲۲,۲۳	-۰,۰۴
کریدیت	۱۱۵,۱۵	۱۰۱,۳۰	۱۹۲,۸۸	۱۸۳,۸۱	۱۹۰,۷۹	۰,۰۴
حساب سرمائیوی	۱۲۹۲,۸۴	۱۳۰۵,۶۹	۱۳۱۴,۴۱	۱۱۹۳,۹۴	۷۵۲,۳۵	-۰,۳۷
دبیت	۱۲۹۲,۸۴	۱۳۰۵,۶۹	۱۳۱۴,۴۱	۱۱۹۳,۹۴	۷۵۲,۳۵	-۰,۳۷
کریدیت	۰,۰۰	۰,۰۰	۰,۰۰	۰,۰۰	۰,۰۰	
انتقالات سرمائیوی	۱۲۹۲,۸۴	۱۳۰۵,۶۹	۱۳۱۴,۴۱	۱۱۹۳,۹۴	۷۵۲,۳۵	-۰,۳۷
دبیت	۱۲۹۲,۸۴	۱۳۰۵,۶۹	۱۳۱۴,۴۱	۱۱۹۳,۹۴	۷۵۲,۳۵	-۰,۳۷
کریدیت	۰	۰	۰	۰	۰	
حساب مالی	۶۹۲,۴۸	۴۷۲,۴۱	۵۲۰,۱۵	۵۹,۹۲	۵۸۳,۵۷	۸,۷۴
سرمایه گذاری مستقیم	-۷۹,۵۹	-۴۰,۲۷	-۸۰,۶۳	۲,۹۲	۲۴,۲۶	۷,۳۲
خارج از کشور	۱۴,۰۱	۱۱,۲۶	۳۸,۸	۲۶,۳۲	۳۷,۲۳	۰,۴۱
در داخل کشور	۹۳,۵۹	۵۱,۵۳	۱۱۹,۴۴	۲۳,۴۰	۱۲,۹۷	-۰,۴۵
سرمایه گذاری غیر مستقیم	۹۹,۴۷	-۲۹,۵۷	۱۴۲,۷	-۱۴,۶۲	۶۳,۲۴	-۵,۳۲
خارج از کشور	۹۹,۴۷	-۲۹,۵۷	۱۴۲,۷	-۱۴,۶۲	۶۳,۲۴	-۵,۳۲
در داخل کشور	۰,۰۰	۰,۰۰	۰,۰۰	۰,۰۰	۰,۰۰	
دیگر سرمایه گذاریها	۳۰,۰۲	-۵۰,۱۲	۲۵۴,۰۹	-۲۹,۰۳	-۳۳۴,۱۶	۱۰,۵۱
خارج از کشور	۳۵,۷۳	۱۷,۶۵	۱۵۸,۷۶	-۳۷,۲۱	-۳۴,۸۹	-۰,۰۶
در داخل کشور	۵,۷۲	۶۷,۷۷	-۹۵,۳۳	-۸,۱۸	۲۹۹,۲۷	-۳۷,۶
درانی های نخیروی	۶۴۲,۵۸	۵۹۲,۳۷	۲۰۴	۱۰۰,۶۶	۸۳۰,۲۳	۷,۲۵
اشتباهات و از قلم افتادگی ها	۲۱۰۸,۱۱	۲۷۲۱,۶۱	۳۱۰۲,۵۹	۲۶۵۷,۹۲	۲۹۶۷,۳۳	۰,۱۲

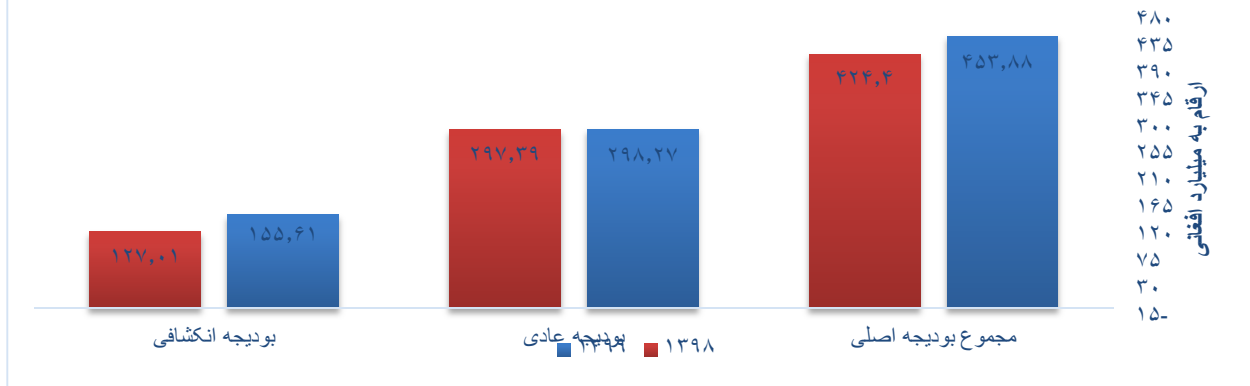
4. سکتور مالی

هدف اصلی سیاست مالی، دستیابی به افزایش مداوم جمع آوری درآمد است تا به تدریج از هزینه های عادی و انکشافی که از خارج تامین میگردد تخصیص بودجه در راستای استراتیژی انکشاف ملی افغانستان فراهم شود. علاوه بر این، اهداف دیگر شامل بهبود مدیریت مصارف دولتی، اصلاح سیاستهای مالی، فورمولبندی سیاست مالی، کارایی و مؤثریت شرکتهای مالیات و اداره گمرک میباشد. طوریکه میدانیم در اقتصاد های در حال توسعه در سراسر جهان عدم تعادل بودجه (کسربودجه) وجود دارد. در افغانستان مجموع مصارف اصلی بیشتر از عواید داخلی به استثنای کمکهای خارجی است.

در شروع سال مالی 1399 بودیجه اصلی مبلغ 428.38 میلیارد افغانی تصویب شده بود که در مقایسه با سال مالی 1398 که مبلغ 399.42 میلیارد افغانی بوده است، 28.96 میلیارد و یا 7.25٪ افزایش را نشان میدهد. از مجموع بودیجه اصلی سال مالی 1399، بودیجه عادی و بودیجه انکشافی هر یک به ترتیب 289.10 میلیارد و 139.28 میلیارد افغانی منظور شده است.

مقایسه بودجه سالهای 1398 و 1399 بعد از بررسی وسط سال

مجموع بودجه اصلی الی اخیر اسد سال مالی 1399 به 453.88 میلیارد افغانی رسیده است که از آن جمله بودجه عادی و بودجه انکشافی هر یک مبلغ 298.27 میلیارد افغانی و 155.61 میلیارد افغانی را تشکیل میدهد. از شروع سال مالی الی اخیر قوس بودجه اصلی به مقدار 25.50 میلیارد افغانی و یا 5.95% افزایش یافته است، همچنان در مقایسه با بودجه سال مالی 1398 در عین وقت (اخیر قوس) 29.48 میلیارد افغانی افزایش را نشان میدهد.

مجموع عواید (عواید داخلی و کمکهای خارجی) در ماه قوس سال مالی 1399 مبلغ 91.73 میلیارد افغانی میباشد، در حالیکه مجموع عواید در ماه عقرب 24.16 میلیارد افغانی بوده که 67.57 میلیارد افغانی و یا 279.66% افزایش را نشان میدهد. مجموع عواید از شروع سال مالی الی اخیر ماه قوس سال مالی 1399 به 393.37 میلیارد افغانی رسیده است که از جمله 219.68 میلیارد و 173.68 میلیارد افغانی آنرا به ترتیب کمک های خارجی و عواید داخلی تشکیل میدهند.

در ضمن، عواید داخلی در ماه قوس سال مالی 1399 به 25.58 میلیارد افغانی میرسد، در حالیکه عواید داخلی در ماه عقرب 11.84 میلیارد افغانی بوده است، که 13.74 میلیارد افغانی و یا 116.08% افزایش را نشان میدهد.

از طرف دیگر، کمک های خارجی در ماه قوس 1399 مبلغ 66.16 میلیارد افغانی میباشد در حالیکه در ماه عقرب سال جاری 12.32 میلیارد افغانی بوده که 436.77% برابر با 53.83 میلیارد افغانی افزایش یافته است.

همچنان، مجموع مصارف از شروع سال مالی 1399 الی اخیر ماه قوس به 433.84 میلیارد افغانی رسیده است، که مصارف عادی و مصارف انکشافی هر یک 273.52 میلیارد و 160.32 میلیارد افغانی را تشکیل میدهند. مصارف عادی در ماه قوس 43.41 میلیارد افغانی میباشد در حالیکه مصارف مذکور در ماه عقرب سال 21.61 میلیارد افغانی بوده است، که نشان دهنده 21.80

میلیارد افغانی % 100.90 افزایش یافته. همچنان مصارف انکشافی در ماه
عقب سال مالی 1399 به 13.84 میلیارد افغانی رسیده بود، ولی در ماه قوس مصارف
انکشافی 54.33 میلیارد افغانی بوده است که نشان دهنده افزایش 40.49 میلیارد
افغانی 292.61٪ در ماه جاری میباشد.

مشخصات	ماه میزان سال مالی 1399	ماه عقب سال مالی 1399	از شروع سال مالی 1399 الی ختم ماه عقب		تفاوت بین ماه های میزان و عقب	رشد ماهانه به فیصد
			ارقام به میلیارد افغانی			
مجموع عواید	24.16	91.73	393.37	67.57	279.66%	
عواید داخلی	11.84	25.58	173.68	13.74	116.08%	
کمک های خارجی	12.32	66.16	219.68	53.83	436.77%	
مجموع مصارف	35.45	97.74	433.84	62.29	175.73%	
مصارف عادی	21.61	43.41	273.52	21.80	100.90%	
مصارف انکشافی	13.84	54.33	160.32	40.49	292.61%	

اجرای بودیجه اصلی الی اخیر ماه قوس سال مالی 1399 به % 86 رسیده است در
حالیکه در ماه گذشته اجرای بودجه % 70 که % 16 افزایش یافته است.

منبع: حسابات مالی وزارت محترم مالیه/ جمع آوری محاسبه ارقام توسط کارمندان آمریت عمومی سیاست پولی

Report of (Outward) Transactions from 1/10/ 1399 to 30/10/1399

Categories	Remitter Parties	Message Type	USD	EUR	INR	CHF	JPY
A	Ministries	MT 103 ,700 & 910	22,414,051.09	447,239.00	0	5,738.57	-
B	Commercial Banks	202	77,767,885.77	2,316,997.00			
C	Da Afghanistan Bank	200	998,930,000.00				

Report of (Inward) Transactions from 1/10/ 1399 to 30/10/1399

Categories	Beneficiary Parties	Message Type	USD	EUR	AED	GBP
A	Ministries	MT 103 ,700 & 910	18,489,410.28	782,771.75	297,500.00	61,415.00
B	Commercial Banks	202	2,140,538.87			
C	Da Afghanistan bank	200				

بر علاوه به تعداد 1 معامله تبادلی FX Deal به ارزش مجموعی (24684.63) دالر امریکائی و همچنان 2 معامله بانک جهانی به ارزش مجموعی مبلغ 1647845.86 دالر امریکائی نیز اجرا گردیده است

6. سکتور بانکی

خلاصه گزارش

بصورت کل عملکرد و ارائه خدمات عملیاتی نظام بانکی در جریان سال 2020 با وجود شیوع ویروس کرونا بهتر ارزیابی گردیده طوریکه تمام بانکها به اندازه کافی سیال و هیچ یک از بانکها در معرض کمبود نقدینگی قرار نگرفته اند. سکتور بانکی با داشتن سرمایه مالی کافی و نسبت های بلند کفایت سرمایه از حدود تعیین شده مقرراتی وضعیت سالم و قناعت بخش دارد. شاخص های اساسی مالی مانند مجموع دارائی ها به شمول پول نقد در خزانه و طلبات بالای د افغانستان بانک و سرمایه گذاری در اوراق بهادار علاوه بر مجموع سپرده ها و سرمایه مالی سیر صعودی داشته اما مجموع قروض ناخالص و طلبات بین البانکی سیر نزولی را پیموده است. سکتور بانکی در سال جاری مفادآور بوده اما در مقایسه با دسمبر 2019 کاهش نموده است. این در حالیست که کیفیت قروض هنوز هم ضعیف ارزیابی گردیده و نگران کننده میباشد.

با توجه به گسترش شیوع ویروس کرونا نظام بانکی در ماه های آینده در اثر تاثیرگذاری شیوع ویروس کرونا بالای وضعیت اقتصادی ممکن شاهد افزایش قروض صعب الحصول و مصارف ذخیره جبران خساره بیشتر باشند که باعث کاهش مفاد، سرمایه مالی و نسبت های مالی آنها خواهند گردید. از اینرو، بانکها برای مقابله با معضله مالی آینده باید اقدامات پیشگیرانه را روی دست گیرند. نکات اساسی پلان ما بعد کووید 19 شامل گسترش فعالیت های بانکی، اعطای اعتبارات جدید، اقدامات لازم بمنظور کاهش مصارف، به تعلیق درآوردن توزیع سود سهام در سال 2020، ارائه گزارش به شکل الکترونیکی، تجدید قروض و نرمش در صنف بندی و سنجش خطرات قروض که توسط ادارات سومی مانند ACGF، IFC و USAID تحت تضمین قرار گرفته اند.

نگاهی مختصر بر سکتور بانکی

تغییرات در شاخص های عمده مالی سکتور بانکی به صورت فشرده قرار جدول ذیل میباشد:

تغییرات ربعوار (مبلغ)	تغییرات ربعوار					تغییرات سالانه			اقدام به میلیون افغانی
	فیصدی تغییر	دسمبر 20	سپتمبر 20	جون 20	مارچ 20	فیصدی تغییر	دسمبر 20	دسمبر 19	
9,380	2.95	327,012	317,632	314,981	284,714	4.4	327,012	313,135	مجموع دارائی ها
191	0.48	39,559	39,368	39,470	40,624	-3.8	39,559	41,150	مجموع قروض ناخالص
1,023	1.39	74,134	73,111	74,154	78,135	-11.1	74,134	83,466	طلبات بین البانکی ناخالص
-801	-2.22	35,223	36,024	33,798	31,093	10.9	35,223	31,743	سرمایه گذاری در اوراق بهادار
-43	-0.16	26,407	26,450	26,297	27,578	-4.7	26,407	27,738	قروض معیاری
290	2.24	13,208	12,918	13,173	13,046	-1.5	13,208	13,411	قروض موعده گذشته ²
156	1.76	8,989	8,833	8,834	8,562	14.2	8,989	7,869	قروض معکوساً صنفیندی شده ³
1,701	24.44	8,659	6,958	6,748	6,649	34	8,659	6,459	قروض صعب الحصول ⁴
11,053	4.10	280,468	269,417	267,730	238,937	5.2	280,468	266,576	مجموع سپرده ها
8,774	3.12	290,235	281,461	279,192	250,768	4.6	290,235	277,417	مجموع بدهی ها
606	1.68	36,777	36,171	35,789	33,946	3	36,777	35,718	مجموع سرمایه مالی
614	1.92	32,629	32,015	31,689	30,170	3.7	32,629	31,457	سرمایه مقرراتی
-5,442	-4.45	116,932	122,374	121,333	116,672	-3.6	116,932	121,277	دارایی های عیار شده به اساس خطر
-369	-66.61	185	554	889	-24	-2.37	1,604	1,643	مفاد/ ضرر خالص

جدول 1: شاخص های عمده سکتور بانکی

²شامل قروض و ضرر صنوف تحت النظر، تحت المعيار، مشکوک و خساره

³شامل قروض و ضرر صنوف تحت المعيار، مشکوک و خساره

⁴شامل قروض و ضرر صنوف مشکوک و خساره

مقدمه

نظام بانکی کشور 22% تولیدات ناخالص داخلی را تشکیل میدهد و متشکل از 12 بانک دارای جواز می باشد که از آنجمله سه بانک دولتی، شش بانک خصوصیمتعارف، یک بانک اسلامی و متباقی دو فروع بانک های خارجی اند. ذیلاً تعداد نمایندگی ها و سایر تسهیلات بانکی موجود در کشور ارائه میگردد:

تسهیلات بانکی	دسمبر 19	دسمبر 20	تغییرات	فیصدی تغییر
تعداد نمایندگی ها	410	411	1	0.24
ماشین های خودکار صرافی (ATM)	359	385	26	7.24
محلات فروش (POS)	122	672	550	450.82
ماشین سپرده گیر نقده (CDM)	-	6	6	-
سهولت نوع 12 ⁵	104	86	-18	17.31
کارت اعتبار (کریبت کارت)	1,294	1,288	-6	-0.46
کارت بدهی (دبت کارت)	688,764	663,204	-25,560	-3.71
کارت ای تی ایم (ATM)	252,261	300,042	47,781	18.94
ماستر کارت	11,604	25,019	13,415	115.61
کارت پیش پرداخت	25,555	115,395	89,840	351.56
ویب سرفر کارت	4,660	5,319	659	14.14
تعداد حسابات قرضه	66,302	57,293	-9,009	-13.59
تعداد مقروضین	66,221	57,218	-9,003	-13.60
تعداد حسابات قرضه که رئیس و یا معاون شرکت مقروض خانم است	14,210	12,917	-1,293	-9.10
تعداد سپرده گذاران	4,012,928	4,328,061	315,133	7.87
تعداد حسابات دارای بیلانس	4,139,352	4,471,936	332,584	8.03
تعداد کارمندان (داخلی و خارجی)	9,609	10,038	429	4.46

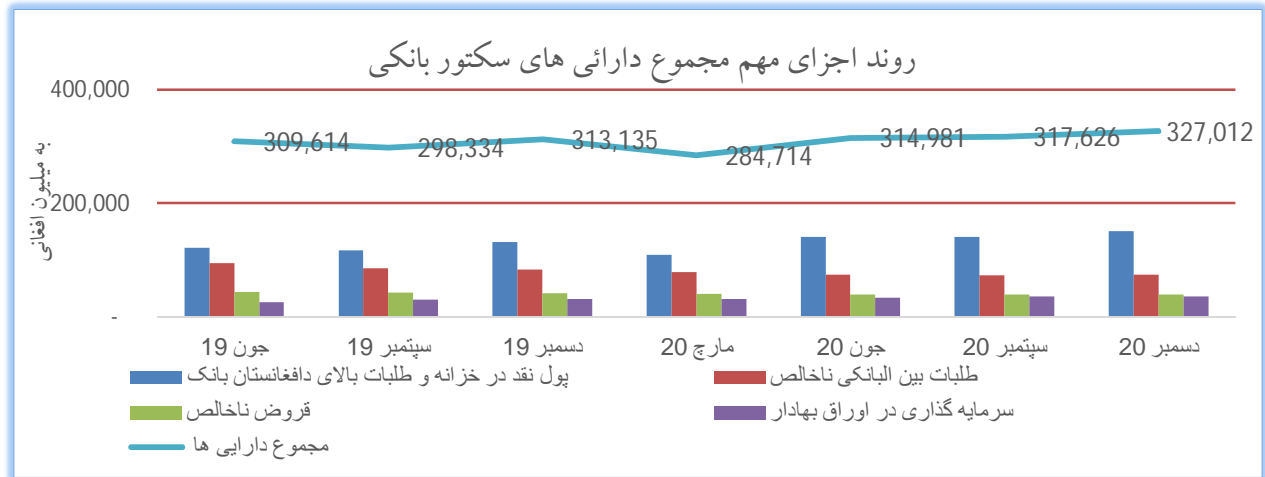
جدول 2: تسهیلات بانکی

طوریکه در جدول فوق دیده می شود بصورت عموم تسهیلات بانکی افزایش را نشان می دهد، که نشان دهنده تمایل بیشتر مردم در استفاده از خدمات بانکی، افزایش تقاضای مشتریان برای تسهیلات بانکی و ترویج فرهنگ بانکداری در کشور می باشد. افزایش قابل ملاحظه در کارت های پیش پرداخت، کارت های ATM، POS، کارمندان و تعداد سپرده گذاران صورت گرفته است.

⁵سهولت نوع 12: تسهیلات نوع 21، 24 و 25 به سهولت نوع 12 مدغم گردیده است.

6.1 مجموع دارائی های سکتور بانکی

مجموع دارائی های سکتور بانکی در جریان سال 2020 روند نوسانی داشته طوریکه به اندازه 4% در مقایسه با سال 2019 افزایش را نشان می دهد. افزایش متذکره عمدتاً بالاثرا افزایش در سپرده ها (بویژه در سپرده های جاری افغانیمشتریان) که عمدتاً در 6 بانک قابل ملاحظه می باشد، صورت گرفته است. تاثیر افزایش متذکره عمدتاً در پول نقد در خزانه و طلبات بالای د افغانستان بانک، سرمایه گذاری ها و سایر دارائی ها قابل مشاهده می باشد. این در حالیست که قروض ناخالص و طلبات بین البانکی (بخصوص حسابات دالری) در اثر سر رسید سپرده ها، تصفیه، بازپرداخت و حذف قروض، کاهش نموده است.

گراف 1: روند اجزای مهم مجموع دارائی های سکتور بانکی

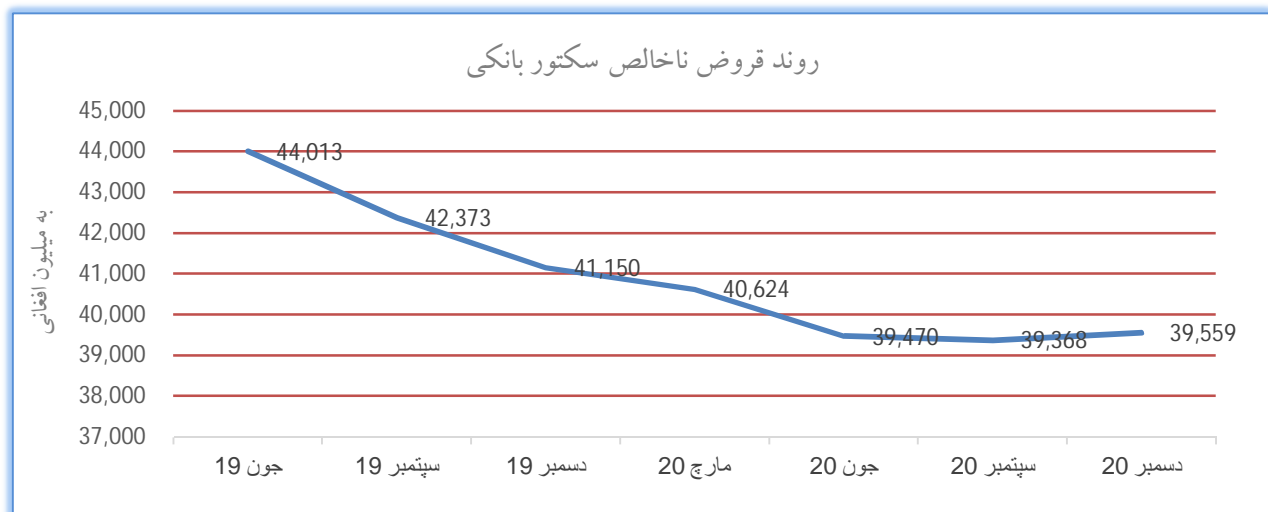
طوریکه در گراف فوق دیده می شود، اقلام اساسی دارائی های سکتور بانکی عبارتند از پول نقد در خزانه و طلبات بالای د افغانستان بانک (46%)، به تعقیب آن طلبات بین البانکی ناخالص (22%)، قروض ناخالص (12%) و سرمایه گذاری در اوراق بهادار (11%) می باشد.

دسامبر 20	سپتمبر 20	جون 20	مارچ 20	دسامبر 19	سپتمبر 19	جون 19	شاخص های کیفیت دارائی ها
31.85%	32.14%	34.01%	27.99%	33.47%	30.55%	30.75%	نسبت پول نقد و طلبات بالای دافغانستان بانک (به استثنای اوراق سرمایوی) بر مجموع دارائی ها
14.45%	12.04%	10.78%	10.29%	8.51%	8.65%	8.61%	نسبت اوراق سرمایوی بر مجموع دارائی ها
1.40%	1.13%	1.13%	2.05%	1.63%	1.76%	1.35%	نسبت طلبات بین البانکی (داخلی) بر مجموع دارائی ها
21.30%	21.88%	22.33%	25.69%	25.04%	26.54%	29.02%	نسبت طلبات بین البانکی (خارجی) بر مجموع دارائی ها
14.52%	14.88%	15.00%	17.31%	15.77%	17.02%	16.99%	نسبت قروض ناخالص بر سپرده های مشتریان
16.97%	14.24%	14.39%	13.59%	12.24%	12.25%	10.93%	نسبت ذخیره جبران خساره قروض بر مجموع قروض ناخالص
2.05%	1.77%	1.80%	1.94%	1.61%	1.74%	1.55%	نسبت ذخیره جبران خساره قروض بر دارائی ها
1.24%	1.17%	1.21%	0.86%	1.27%	1.26%	1.25%	نسبت قروض اشخاص وابسته بر سرماییه مقرراتی
0.31%	0.32%	0.32%	0.36%	0.35%	0.33%	0.30%	نسبت دارائی های متصرف شده بر مجموع دارائی ها
2.575	2.58%	2.58%	2.50%	2.64%	2.30%	2.15%	نسبت دارائی های متصرف شده بر مجموع قروض ناخالص
2.65%	2.19%	3.62%	2.30%	1.90%	1.87%	1.82%	نسبت قروض صعب الحصول بر مجموع دارائی ها

جدول 3: شاخص های کیفیت دارائی ها

6.2: مجموع قروض

مجموع قروض ناخالص سکتور بانکی طوری که در گراف ذیل دیده می شود از اواسط سال 2019 به بعد روند نزولی را پیموده است. قروض سکتور بانکی در دسمبر 2020 در مقایسه با دسمبر 2019 به اندازه 4% در اثر تصفیه، باز پرداخت، حذف و استفاده کمتر از قروض اضافه برداشت، کاهش نموده است. حالآنکه سکتور بانکی در جریان سال 2020 به مبلغ 9,188 میلیون افغانی قرضه (اصل مبلغ) و با مبلغ باقی مانده موجود در دسمبر 2020 بالغ به 7,970 میلیون افغانی جدیداً اعطاء نموده است که شامل قروض تجارتي، خرد، کوچک و متوسط میباشد. باید خاطر نشان ساخت که بانکهای خصوصی در پروسه قرضه دهی با سهم 87% مجموع قروض ناخالص پیشتاز بوده، بانکهای دولتی با 13% سهم در مقام بعدی و در اخیر فروع بانکهای خارجی کمترین میزان مشارکت در اقتصاد کشور با 0.4% سهم در رده پائینی قرار دارد.

گراف 2: روند قروض ناخالص سکتور بانکی

مجموع قروض ناخالص سکتور بانکی از قرار ماه جاری بالغ به 39.5 میلیارد افغانی میگردد، که در مقایسه با دسمبر 2019 به اندازه 3.8% بابت تصفیه، باز پرداخت، حذف و استفاده کمتر از قروض اضافه برداشت، کاهش نموده است. قروض ناخالص 15% سپرده های مشتریان و 12% مجموع دارائی های سکتور

بانکی را تشکیل میدهد. از قرار ماه دسمبر 2020 نسبت پوشش یا ذخیره جبران خساره قروض 17% مجموع قروض ناخالص را تشکیل میدهد. طوریکه در جدول ذیل دیده می شود، تمرکز قروض بیشتر در پول افغانی بوده که 52% مجموع قروض را تشکیل میدهد، به تعقیب آن قروض دالری به اندازه 48% مجموع قروض سکتور را احتوا نموده اما قرضه در سایر اسعار به اندازه بسیار کم 0.1% مجموع قروض سکتور را در بر دارد.

ذیلاً خلاصه مجموع قروض نظام بانکی قابل مشاهده می باشد:

مجموع قروض سکتور بانکی به اساس نوع سعر (به میلیون افغانی)							
نوع سعر	سپتمبر 19	دسمبر 19	مارچ 20	جون 20	سپتمبر 20	دسمبر 20	فیصدی از قرار مجموع قروض
افغانی	20,439	20,912	20,980	20,172	20,124	20,421	51.62%
دالری	21,851	20,171	19,598	19,251	19,193	19,085	48.25%
سایر اسعار	83	68	47	48	51	53	0.13%

جدول 4: قروض سکتور بانکی به اساس سعر

✓ مجموع قروض ناخالص عمدتاً از اواسط سال 2019 به بعد روند نزولی را پیموده است؛ حالآنکه قروض ناخالص در مقایسه با دسمبر 2019 بابت تصفیه، باز پرداخت، حذف و استفاده کمتر از قروض اضافه برداشت به اندازه 3.8% کاهش نموده است.

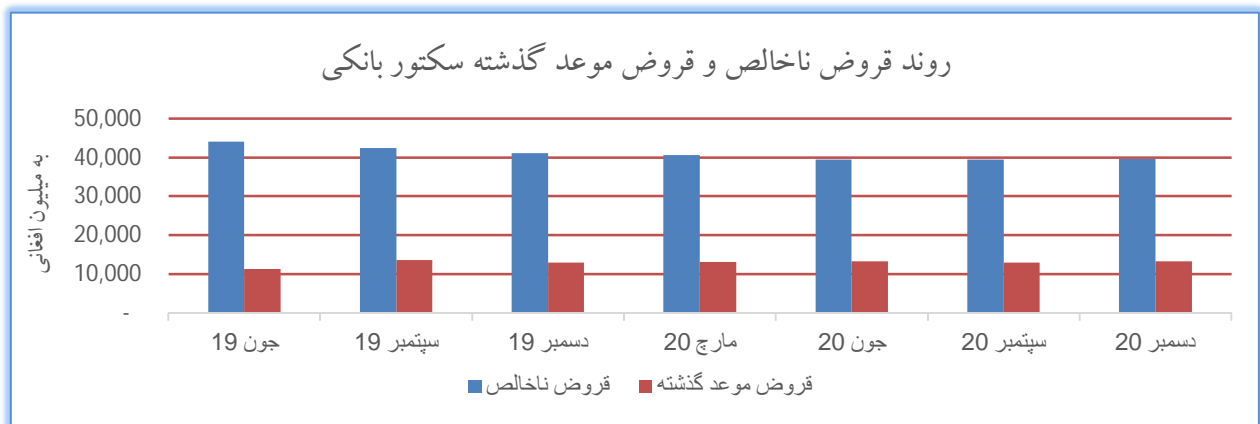
✓ در جریان سال جاری بتعداد 34827 حساب قرضه به مبلغ باقی مانده 7,970 میلیون افغانی (شامل قروض تجارتي، قروض خرد، کوچک و متوسط) اعطاء گردیده، 43 قرضه به مبلغ 1,619 میلیون افغانی ساختار مجدد یافته و بتعداد 5 حساب قرضه بالغ به 932 میلیون افغانی (اصل مبلغ) مقدار آن افزایش نموده است.

✓ در جریان سال 2020 به مبلغ مجموعی 747 میلیون افغانی قرضه از سوی پنج بانک حذف گردیده است.

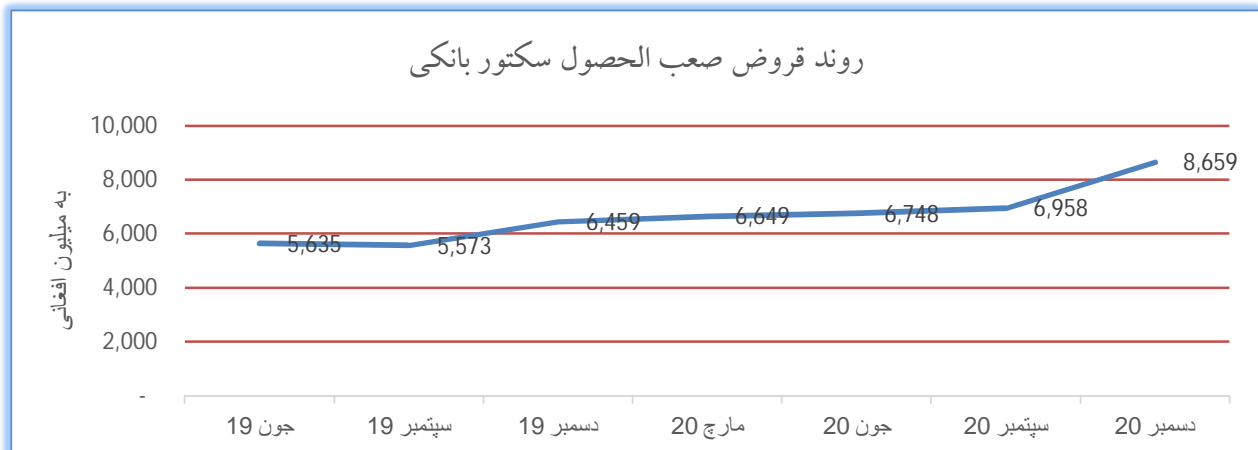
6.2.1: کیفیت قروض

کیفیت قروض سکتور بانکی همچنان نگران کننده است، طوریکه قروض صعب الحصول 22% مجموع قروض ناخالص را تشکیل میدهد و از ربع اول 2019 روند صعودی سریع را پیموده است. از جمله 22% قروض صعب الحصول به اندازه 20% آن مربوط به پنج بانک که در عرصه قرضه دهی پیشتاز بوده، میباشد.

ضمناً، این بانکها در مجموع 75% مجموع قروض ناخالص و 62% سرمایه مقرراتی نظام بانکی را احتواء مینمایند. بدین اساس وخیم شدن کیفیت قروض بانکهای ضعیف متذکره که بیشتر از 50% مجموع قروض ناخالص و سرمایه مقرراتی سکتور را در بر دارند، تأثیرات قابل ملاحظه ای بالای قروض صعب الحصول، مفادآوری، سرمایه مالی و نسبت های مالی نظام بانکی خواهد داشت. باید یادآور شد که افزایش در قروض صعب الحصول در مقایسه با ربع سپتمبر 2020 در اثر وخیم شدن وضعیت قروض در دو بانک قابل ملاحظه می باشد. با درنظر گرفتن تأثیر شیوع ویروس کرونا بالای قروض بانک ها، در جریان سال 2020 بتعداد 28 حساب قرضه به مبلغ 142 میلیون افغانی ساختار مجدد یافته و بتعداد 1,958 حساب قرضه به مبلغ 728 میلیون افغانی در صنف قروض صعب الحصول انتقال نموده است.

گراف 3: روند قروض ناخالص و قروض موعده گذشته سکتور بانکی

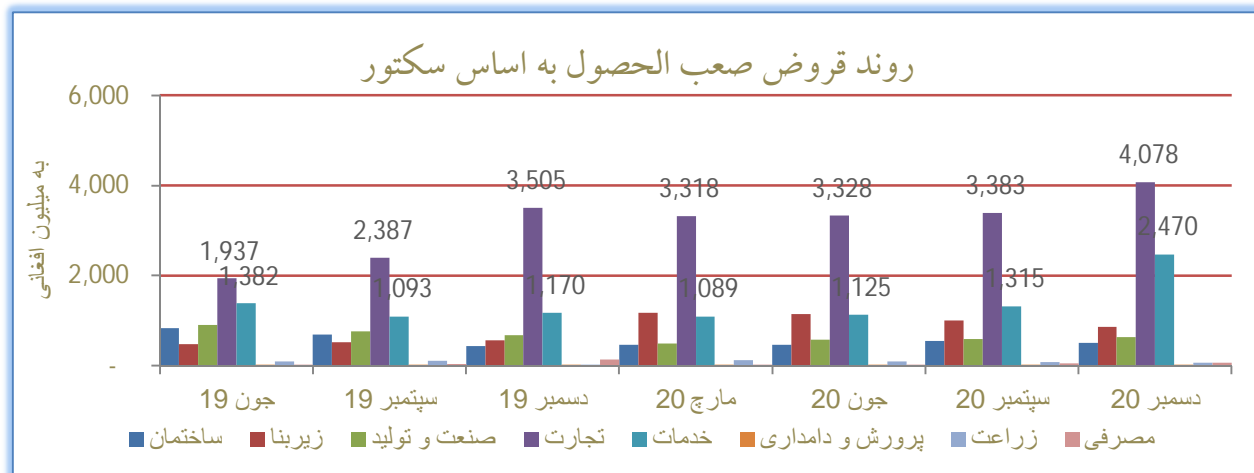
گراف 4: روند قروض صعب الحصول سكتور بانكى

تجزیه و تحلیل گروه بانکی نشان می دهد که 91% مجموع قروض صعب الحصول مربوط به بانکهای خصوصی میباشد، در حالیکه بانکهای دولتی و فروع بانکهای خارجی به ترتیب 9% و 0% مجموع قروض صعب الحصول سكتور را تشکیل میدهند.

شاخص های کیفیت قروض							
دسامبر 20	سپتمبر 20	جون 20	مارچ 20	دسامبر 19	سپتمبر 19	جون 19	
33.39%	32.81%	33.38%	32.11%	32.59%	32.05%	25.41%	نسبت قروض انتقادی بر قروض ناخالص
22.72%	22.44%	22.38%	21.085	19.12%	19.32%	16.88%	نسبت قروض معکوساً صنفبندی شده بر قروض ناخالص
21.89%	17.67%	17.10%	16.37%	15.70%	13.15%	12.80%	نسبت قروض صعب الحصول بر قروض ناخالص
26.54%	21.73%	21.29%	22.04%	20.53%	18.23%	17.91%	نسبت قروض صعب الحصول بر سرمایه مقرراتی
46.56%	40.55%	40.53%	38.87%	37.30%	34.80%	38.56%	نسبت ذخیره جبران خساره غیرمعیاری بر قروض انتقادی
67.64%	65.61%	68.18%	67.70%	67.71%	68.24%	65.24%	نسبت ذخیره جبران خساره غیر معیاری بر قروض صعب الحصول
2.14%	1.39%	1.29%	1.63%	1.65%	1.62%	1.52%	نسبت ذخیره جبران خساره معیاری بر قروض معیاری
8.99%	7.73%	6.87%	7.36%	7.02%	5.92%	6.33%	نسبت ذخیره جبران خساره قروض صعب الحصول بر سرمایه سطح اول
8.53%	7.09%	6.35%	6.50%	5.84%	4.76%	5.00%	نسبت قروض صعب الحصول خالص بر مجموع قروض خالص
7.08%	6.08%	5.44%	5.61%	5.07%	4.18%	4.45%	نسبت قروض صعب الحصول خالص بر مجموع قروض ناخالص

جدول 5: شاخص های کیفیت قروض

بیشترین قروض صعب الحصول مربوط به سكتور تجارت (47%) بوده بویژه در مواد غذایی (18%) و در پترولیم و روغنیات (8%)، سكتور خدمات با داشتن 29% قروض صعب الحصول بانکی در رده دوم قرار داشته که بیشتر در بخش مخابرات/توزیع کنندگان کارت های مخابراتی (11%) و در حمل و نقل زمینی (9%) قابل ملاحظه می باشد، سكتور زیربنا (10%) و سكتور ساختمان (6%) در رده سوم و چهارم قرار می گیرد. افزایش قروض صعب الحصول در سكتور خدماتو سكتور تجارت بویژه در بخش مخابرات و مواد غذایی در سه بانک قابل ملاحظه بوده است.

گراف 5: روند قروض صعب الحصول به اساس سكتور

- ✓ در حال حاضر 22% قروض ناخالص و 27% سرمايه مقرراتي سكتور بانكي در معرض خطر قرار دارد. افزايش در قروض صعب الحصول (24% يا 1,701 ميليون افغانی) در مقايسه با ربع قبل (سپتمبر 2020) عمدتاً ناشی از وخيم شدن وضعيت قروض در دو بانک قابل ملاحظه می باشد.
- ✓ روند صعودی قروض صعب الحصول 22% در دسمبر 2020 و تاثيرات ويروس کوويد 19 بالای باز پرداخت قروض در ماه های آينده ميتواند زمان دشوار را برای سكتور بانکی در پی داشته باشد.

6.2.2: انواع قروض

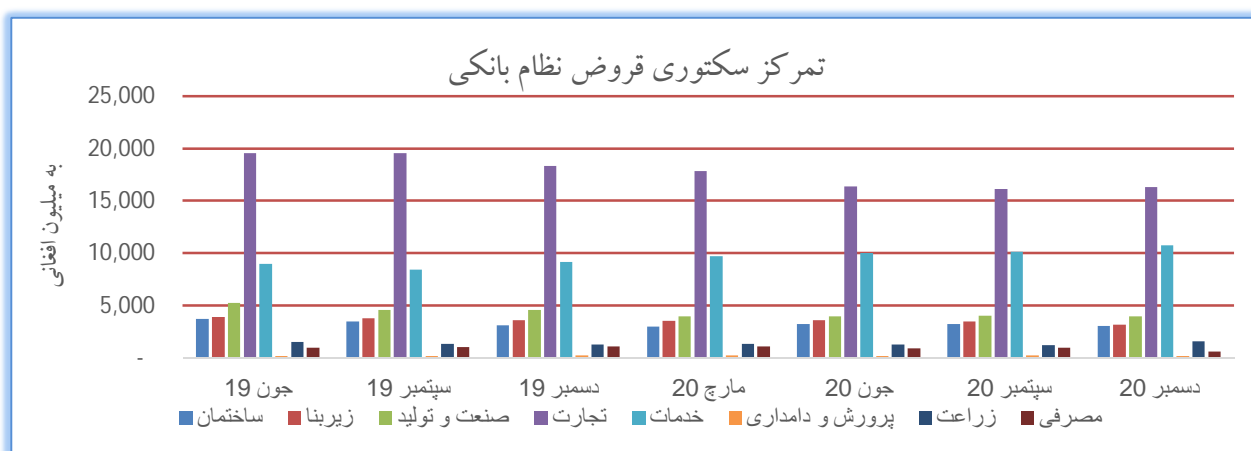
قروض اضافه برداشت بیشتر از 60% مجموع قروض سکتور را تشکیل داده که مختص به هشت بانک میباشد، بویژه بانکهای که در عرصه قرضه دهی پیشتاز بوده، مربوط می شود. به تعقیب آن قروض میعادى 24% و قروض اسلامى 12% مجموع قروض سکتور را تشکیل می دهد. در حین حال کارت های اعتباری کمترین سهم 0.1% را تشکیل میدهد.

✓ بیشتر از نصف قروض نظام بانکی (64%) را قروض اضافه برداشت احتوا نموده است، به تعقیب آن قروض میعادى (27%) و قروض اسلامى (9%) مجموع قروض سکتور بانکی را تشکیل میدهد.

✓ با درنظر داشت وضعیت قروض اضافه برداشت، قابل ذکر است که از جمله

6.2.3: توزیع سکتوری قروض

روند توزیع سکتوری قروض نشان می دهد که سکتور تجارت با داشتن 41% سهم (که پترولیم و روغنیات 11% آنرا تشکیل میدهد) پیشتاز بوده، سکتور خدمات با داشتن 27% سهم که 9% آن مربوط مخابرات میباشد، در قدم دوم قرار دارد. سکتور های که بیشتر از COVID-19 متاثر می گردد مانند ترانسپورت هوایی، هتل و رستوران، هردو 3% مجموع قروض سکتور را در بر دارند. تولیدات و صنعت و پروژه های زیر بنائی با داشتن 10% و 8% سهم در جایگاه سوم و چهارم قرار گرفته است.

گراف 6: توزیع سکتوری قروض نظام بانکی

6.2.4: قروض اشخاص مرتبط

به اساس گزارش های مالی بانک ها، مجموع قروض مرتبط سکتور بانکی بالغ به 401 میلیون افغانی میگردد که 1% مجموع قروض ناخالص و 1% سرمایه مقرراتی سکتور را تشکیل داده و مربوط به چهار بانک می شود، ضمناً قروض مرتبط پائین تر از حد اکثر حدود تعیین شده د افغانستان بانک (بصورت انفرادی 5% و بصورت مجموعی 25% سرمایه مقرراتی) قرار دارند.

6.2.5: دارائی های متصرف شده

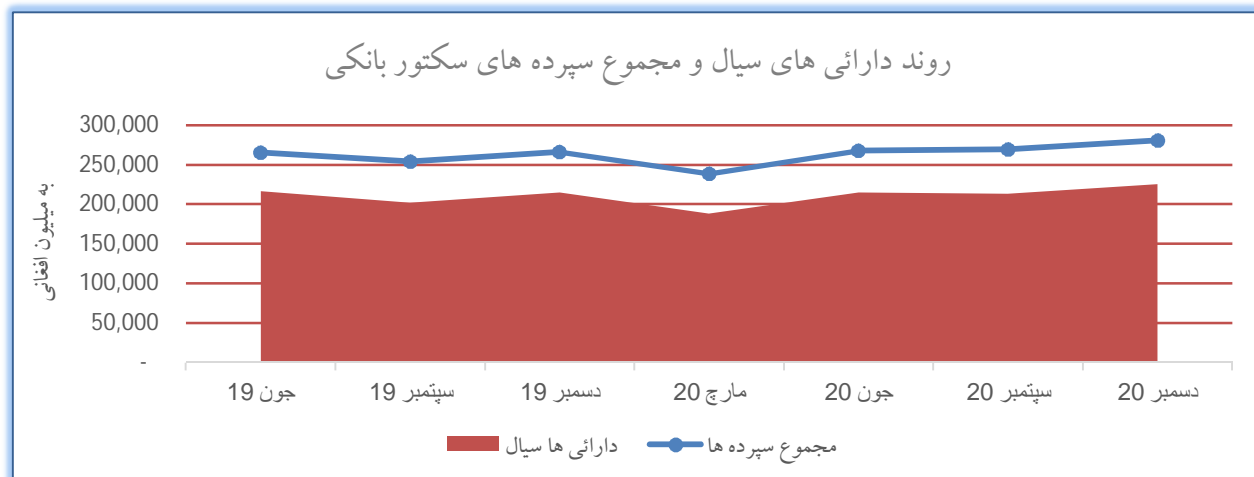
مجموع دارائی های متصرف شده سکتور بانکی بالغ به 1.01 میلیارد افغانی گردیده که 0.3% مجموع دارائی های سکتور را تشکیل داده و مربوط به 3 بانک می شود.

6.3: سیالیت سکتور بانکی

سکتور بانکی کشور دارائی های سیال (پول نقد و معادل پول نقد) کافی در اختیار دارد، نسبت های سیالیت تمام بانک ها از حد اقل تعیین شده بانک مرکزی افغانستان برای سیالیت (نسبت وسیع سیالیت 15% و نسبت سریع سیالیت 20%) بلندتر قرار دارند. نسبت سیالیت وسیع سکتور بانکی از لحاظ ارزش وسطی یا میدیان به اندازه 59% بوده که در مقایسه با سال قبل (دسمبر 2019) که نسبت متذکره به 56% میرسید، افزایش را نشان می دهد.

6.3.1: دارائی های سیال

سکتور بانکی دارائی های سیال کافی در اختیار دارد، دارائی های سیال (پول نقد و معادل پول نقد) 68% مجموع دارائی ها و 86% بدهی های کوتاه مدت را تشکیل می دهد.

گراف 7: رند دارائی های سیال و مجموع سپرده های سکتور بانکی

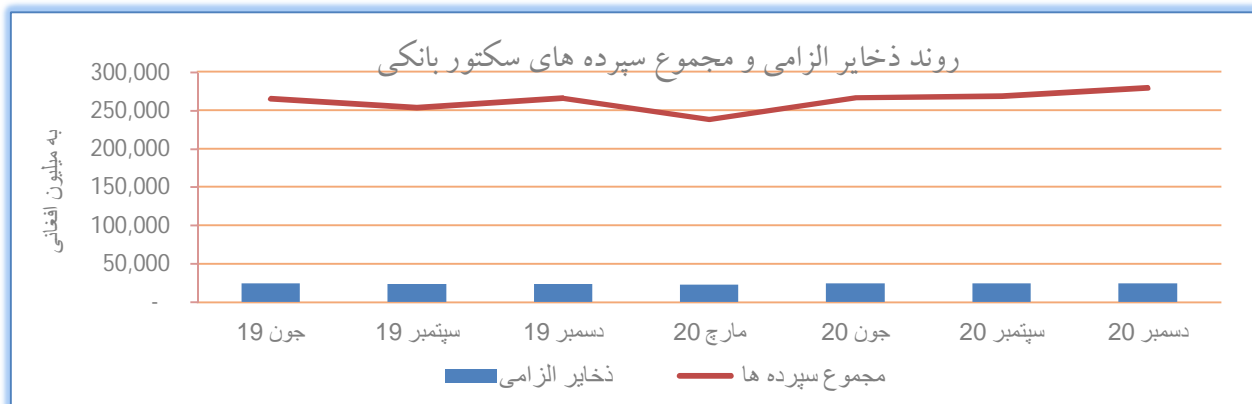
شاخص های مربوط به سیالیت

شاخص های سیالیت	19 جون	19 سپتمبر	19 دسمبر	20 مارچ	20 جون	20 سپتمبر	20 دسمبر
نسبت قروض ناخالص بر مجموع سپرده ها	16.56%	16.69%	15.44%	17.00%	14.74%	14.61%	14.10%
نسبت قروض ناخالص بر دارائی ها	14.22%	14.20%	13.14%	14.27%	12.53%	12.39%	12.10%
نسبت دارائی های سیال بر بدهی های کوتاه مدت	89.06%	86.56%	87.12%	85.33%	86.61%	85.90%	86.45%
نسبت دارائی های با سیالیت بلند بر بدهی های کوتاه مدت	38.19%	36.89%	38.36%	37.08%	41.16%	39.89%	41.75%
نسبت دارائی های سیال بر مجموع دارائی ها	69.97%	67.73%	68.63%	66.55%	68.33%	67.20%	68.96%
نسبت سپرده های پول خارجی بر مجموع سپرده ها	72.96%	70.57%	69.08%	69.48%	66.37%	65.08%	62.40%
نسبت قروض ناخالص بر سپرده های مشتریان	16.99%	17.02%	15.72%	17.31%	15.00%	14.88%	14.52%
نسبت بدهی های مفر بر مجموع بدهی ها	1.33%	0.98%	0.91%	0.90%	0.72%	0.93%	1.51%
نسبت قرضه های داخلی بر مجموع سپرده ها و سرمایه مالی	14.60%	14.68%	13.61%	14.90%	13.00%	12.88%	12.47%

جدول 6: شاخص های سیالیت

6.3.2: ذخایر الزامی

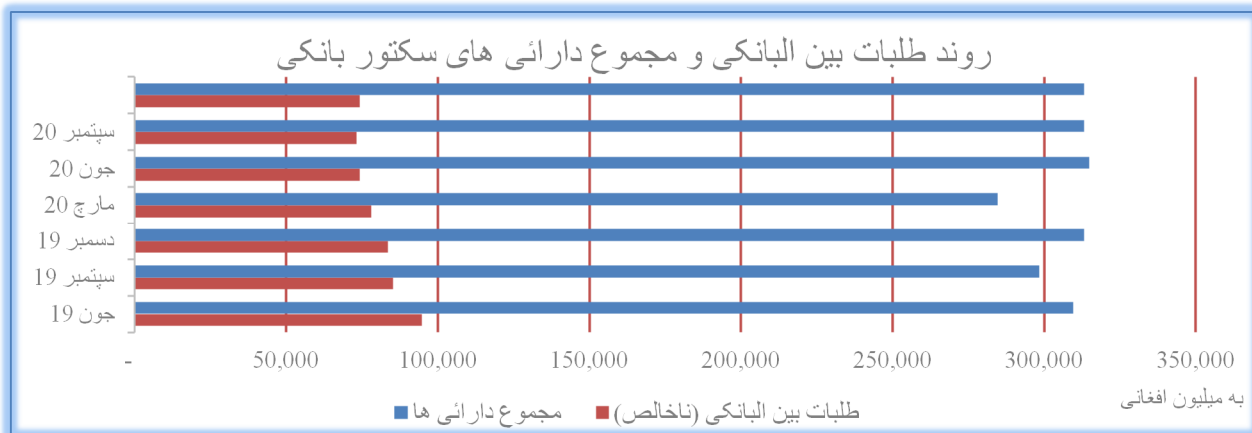
تمام مؤسسات بانکی در مطابقت با مقرره ذخایر الزامی برای سپرده ها قرار دارد، ذخایر الزامی فعلی 8% برای سپرده های افغانی و 10% برای سپرده های دالری و یورو می باشد.

گراف 8: روند ذخایر الزامی و مجموع سپرده های سکتور بانکی

6.3.3: طلبات بین بانکی

طلبات بین بانکی ناخالص، شامل مجموع سپرده های جاری و میعادى در بانكها و سایر طلبات از بانكها می باشد كه دومین قلم بزرگ دارائی های سكتور را تشكيل داده و بیشتر شامل سپرده های جاری و میعادى در بانكهای خارجی می باشد.

گراف 9: روند طلبات بین بانکی و مجموع دارائی های سکتور بانکی

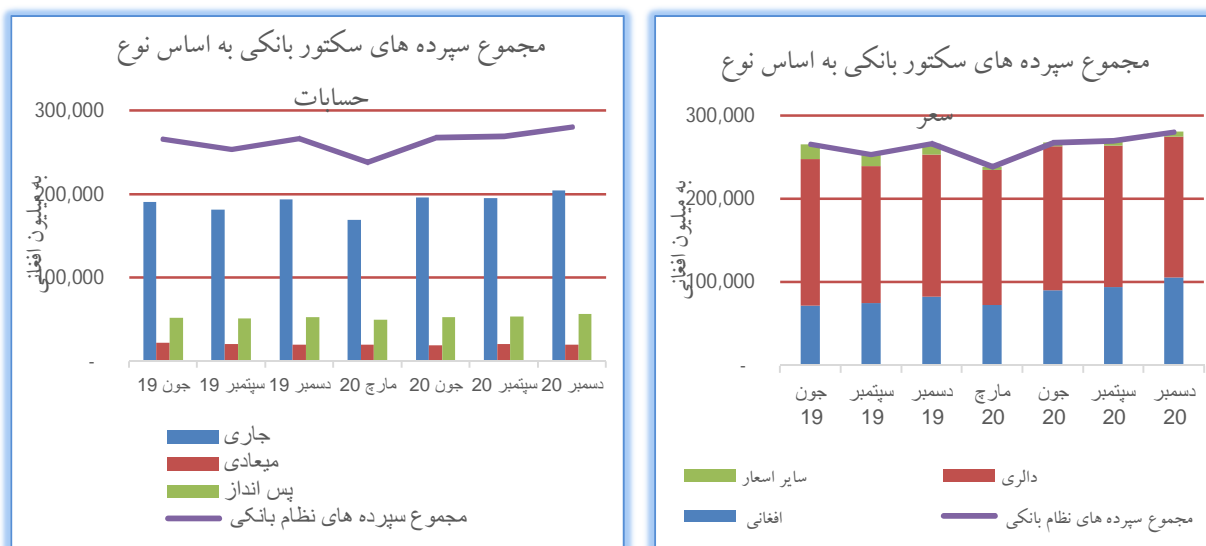
6.3.4: سپرده ها با بانكهای خارجی

مجموع سپرده ها با بانكهای خارجی 21% مجموع دارائی ها و 25% مجموع سپرده های سكتور بانکی را تشكيل می دهد، با افزودن سرمایه گذاری در اوراق بهادار، سهم سرمایه گذاری در خارج از کشور به 32% مجموع دارائی ها و 37% مجموع سپرده های سكتور بانکی میرسد، كه نشان میدهد قسمت اعظم وجوه جذب شده در خارج از کشور سرمایه گذاری گردیده است.

این در حالیست که سهم قروض بترتیب 12% و 14% مجموع دارائی ها و سپرده های سکتور بانکی را احتوا مینماید.

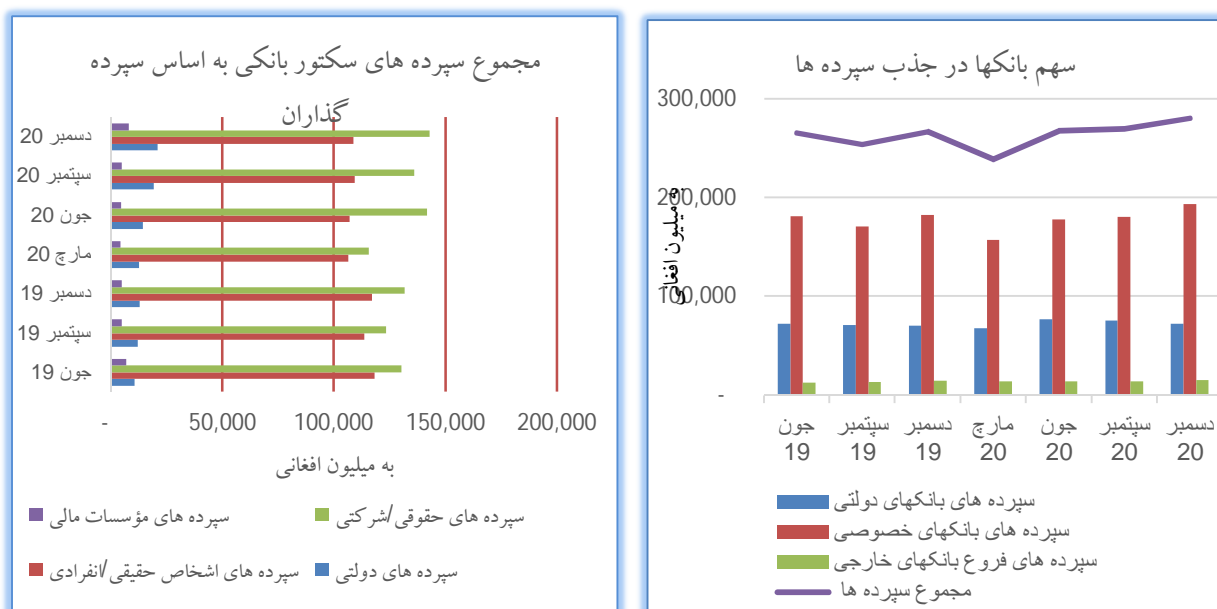
6.3.5: مجموع سپرده ها

سپرده ها منبع اساسی تمویل سکتور بانکی بشمار می رود. مجموع سپرده ها در جریان ربع اول سال 2020 روند نزولی داشته اما در اخیر سال 2020 روند صعودی را پیموده است، طوریکه به اندازه 5% افزایش در مقایسه با سال قبل (دسامبر 2019) و به اندازه 4% افزایش در مقایسه با ربع قبل (سپتمبر 2020) بالاتر افزایش در حسابات جاری که عمدتاً در هفت بانک قابل ملاحظه می باشد، صورت گرفته است. تجزیه وتحلیل سپرده ها نشان می دهد که سپرده های افغانی (38%)، دالری (60%) و سایر اسعار (2%) مجموع سپرده ها را تشکیل داده طوریکه سپرده های دالری و سایر اسعار بترتیب به اندازه 0.1% و 3% در مقایسه با ربع قبل کاهش نموده حالآنکه سپرده های افغانی به اندازه 12% در مقایسه با ربع قبل افزایش نموده است.

10: مجموع

گراف 11: مجموع سپرده ها به اساس نوع سحرگراف سپرده ها به اساس نوع حسابات

گراف 13: سهم بانکها در جذب سپرده ها
 گراف 12: مجموع سپرده ها به اساس نوع سپرده

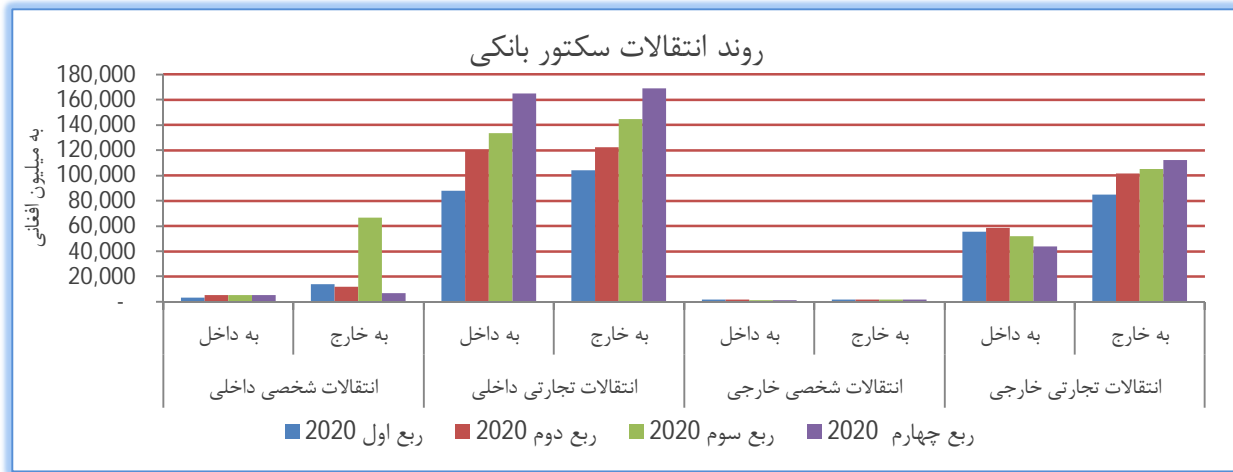
طوریکه در فوق مشاهده می شود، بیشترین بخش سپرده های سکتور بانکی را سپرده های حقوقی یا شرکتی (51%)، به تعقیب آن سپرده های انفرادی (39%)، سپرده های دولتی (7%) و سپرده های مؤسسات مالی (3%) را تشکیل می دهد. علاوه بر آن، بانکهای خصوصی بلندترین سهم یعنی 69% مجموع سپرده های سکتور بانکی را احتواء نموده و فیصدی سهم بانک های دولتی و فروع بانکهای خارجی بالترتیب 26% و 5% مجموع سپرده های سکتور بانکی را تشکیل میدهند.

روند مجموع سپرده های سکتور بانکی به اساس نوع سپرده و سعر (به میلیون افغانی)						
اقدام	دسمبر 19	مارچ 20	جون 20	سپتمبر 20	دسمبر 20	فیصدی تغییر ربعوار
جاری	194,109	169,068	195,857	195,132	204,201	4.65
میعادی	19,961	20,243	19,228	20,920	19,602	-6.3
پس انداز	52,506	49,626	52,645	53,365	56,664	6.18
مجموع	236,576	238,937	267,730	269,417	280,467	4.1
افغانی	82,415	72,916	90,025	94,084	105,445	12.08
دلاری	170,838	161,437	172,957	169,780	169,636	-0.08
سایر اسعار	13,323	4,583	4,748	5,553	5,386	-3.01
مجموع	266,576	238,937	267,730	269,417	280,467	4.1

جدول 7: روند مجموع سپرده های سکتور بانکی به اساس نوع سپرده و سعر

جزئیات انتقالات پولی

روند انتقالات پولی سکتور بانکی در 4 ربع سال 2020 در گراف ذیل قابل مشاهده می باشد.

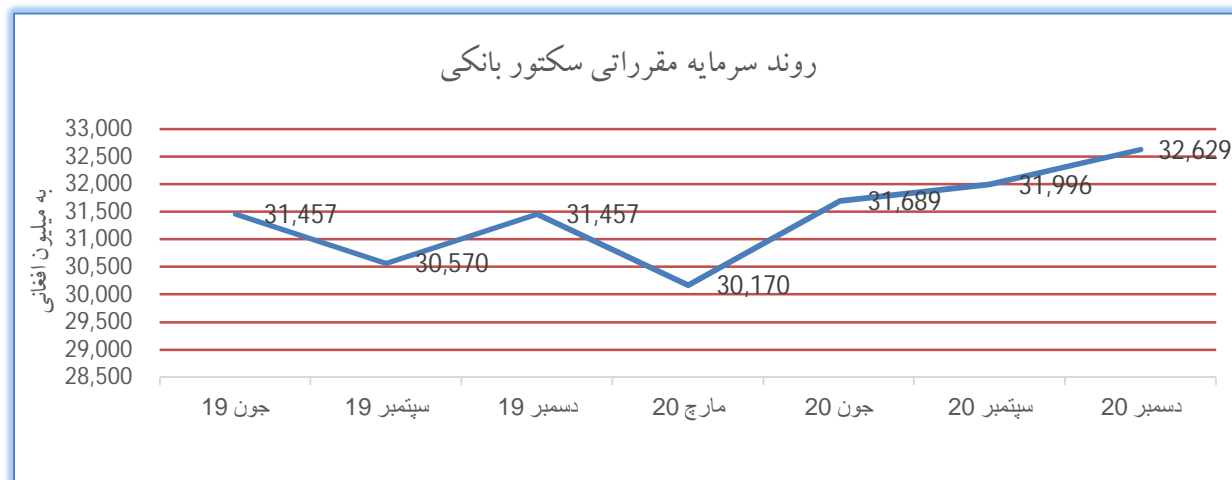
گراف 14: روند انتقالات سکتور بانکی

6.4: سرمایه سکتور بانکی

به اساس گزارش های ارائه شده بانکها، سکتور بانکی دارای سرمایه کافی بوده که به اندازه 11% مجموع دارائی ها را تشکیل میدهد. سرمایه مالی سکتور بانکی در ماه جاری بالغ به 37 میلیارد افغانی میگردد، که در مقایسه با سال قبل (دسمبر 2019) به اندازه 3% و در مقایسه با ربع قبل (سپتمبر 2020) به اندازه 2% افزایش را نشان میدهد، افزایش متذکره عمدتاً بابت مفادآوری و تزریق سرمایه صورت گرفته است. به همین ترتیب، سرمایه مقرراتی سکتور بانکی بالغ به 32.5 میلیارد افغانی بوده که در مقایسه با سال قبل به اندازه 3.4% و در مقایسه با ربع قبل به اندازه 1.7% افزایش نموده است. ضمناً، نسبت کفایت سرمایه سکتور بانکی به اندازه 28% می باشد. باید یادآور شد که نسبت کفایت سرمایه تمام بانکها بالاتر از حدود تعیین شده مقرراتی (12% دارائی های عیار شده به اساس خطر) قرار دارند.

قسمیکه در گراف ذیل دیده می شود، سرمایه مقرراتی سکتور بانکی روند نوسانی داشته طوریکه کاهش در سرمایه مقرراتی در ماه مارچ 2020 بابت سنجش ذخیره جبران خساره بوده اما افزایش در ماه جون 2020 بالاثربه مفادآوری و ارزش گذاری دارائی های ثابت عمدتاً در سه بانک قابل ملاحظه می باشد. ضمناً افزایش سرمایه مقرراتی در ماه دسمبر 2020 در مقایسه با

سپتمبر 2020 عمدتاً ناشی از مفادآوری، تزریق سرمایه و مفاد در ارزش گذاری مجدد سرمایه گذاری های آماده برای فروش در 5 بانک قابل مشاهده می باشد.

گراف 15: روند سرمایه مقرراتی سکتور بانکی

نسبت های کفایت سرمایه

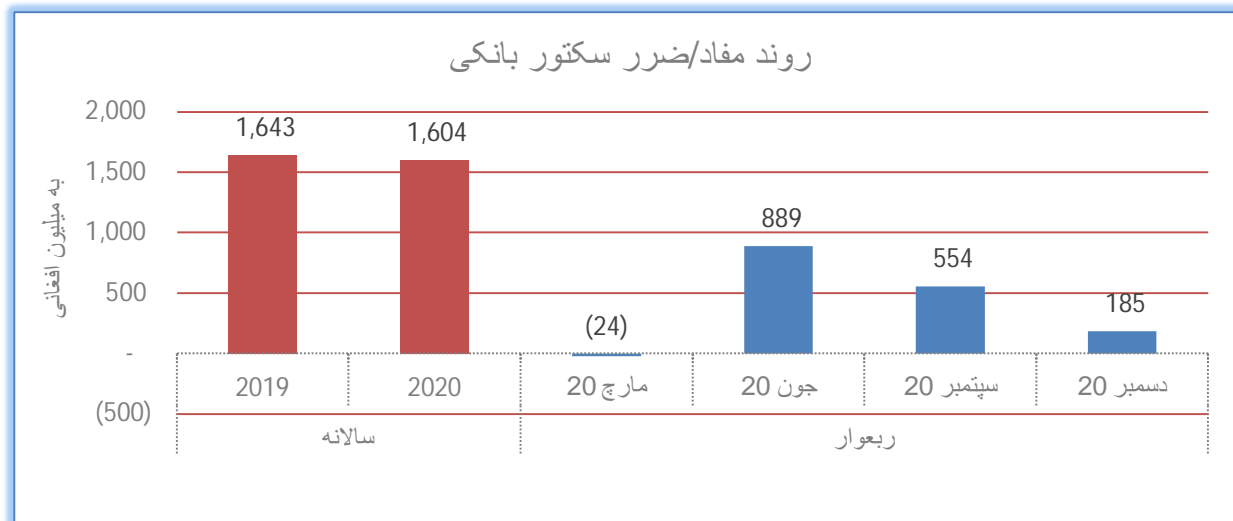
شاخص های کفایت سرمایه	19 جون	19 سپتمبر	19 دسمبر	20 مارچ	20 جون	20 سپتمبر	20 دسمبر
نسبت سرمایه مقرراتی بر دارائی های عیار شده به اساس خطر	26.51%	25.81%	25.94%	25.86%	26.12%	26.16%	27.84%
نسبت سرمایه سطح اول بر دارائی های عیار شده به اساس خطر	26.09%	25.24%	24.49%	26.55%	25.76%	25.29%	26.65%
نسبت سرمایه سطح اول بر مجموع دارائی ها	10.00%	10.02%	9.49%	10.88%	9.92%	9.75%	9.53%
نسبت سرمایه مالی بر مجموع دارائی ها	11.49%	11.63%	11.41%	11.92%	11.36%	11.39%	11.25%

جدول 8: شاخص های کفایت سرمایه

6.5: مفاد آوری سکتور بانکی

مفاد مجموعی سکتور بانکی در سال جاری (جنوری الی دسمبر 2020) به اندازه 1.6 میلیارد افغانی میرسد. مفاد متذکره در مقایسه با دسمبر 2019 به اندازه 2% کاهش را نشان میدهد. کاهش متذکره عمدتاً در عواید تکتانه بالاثربه سر رسیدن حسابات میعادی، کاهش در تکتانه حسابات میعادی در اثر شیوع ویروس کرونا و کاهش در مفاد ارزش گذاری مجدد اسعار خارجی عمدتاً در پنج بانک صورت گرفته است. ارقام عمده مفادآوری را عواید تکتانه و عواید بدون تکتانه تشکیل می دهد در حین حال مصارف عمده بانک ها شامل مصارف بدون تکتانه و مصارف معاشات می باشد. قسمیکه در گراف ذیل دیده می شود، سکتور بانکی در جریان سال 2020 (به استثنای ماه مارچ

2020 که بابت سنجش ذخیره جبران خساره ضرر نموده) مفاد آور می باشد. ضمناً نسبت برگشت بر دارایی (ROA) و نسبت برگشت بر سرمایه (ROE) سکتور بانکی بطور سالانه بترتیب 0.53% و 4.5% می باشد.

گراف 16: روند مفاد خالص سکتور بانکی

رشد مفاد آوری ربعوار

شاخص های مفاد آوری	جون 19	سپتمبر 19	دسمبر 19	مارچ 20	جون 20	سپتمبر 20	دسمبر 20
نسبت عواید خالص تکتانه بر مفاد خالص	150%	1148%	118%	-6271.64%	157.65%	249.14%	725.30%
نسبت عواید خالص تکتانه بر دارایی ها	0.56%	0.55%	0.48%	0.50%	0.40%	0.40%	0.40%
نسبت عواید بدون تکتانه بر دارایی ها	0.61%	0.53%	0.84%	0.60%	0.70%	0.50%	0.70%
نسبت عواید بدون تکتانه بر مفاد خالص	163%	1113%	209%	-6458.10%	232.22%	309.08%	1275.23%
نسبت مصارف عملیاتی بر مفاد خالص	237%	1839%	226%	-10633.97%	291.40%	482.34%	1510.86%
نسبت معاشات بر مصارف عملیاتی	40.68%	40.59%	38.67%	44.44%	41.47%	39.78%	39.49%
نسبت متمریت (مصارف عملیاتی بر مجموع عواید خالص تکتانه و عواید بدون تکتانه)	75.65%	81.30%	68.99%	83.53%	74.74%	86.41%	75.52%
خلاء بین عواید بدون تکتانه و مصارف عملیاتی	-847	-1,036	-213	-1,020	-526	-961	-436
مفاد/ضرر خالص متراکم شده هر ربع	1,148	143	221	-24	889	554	185
نسبت برگشت بر دارایی	0.38%	0.05%	0.07%	-0.03%	0.59%	0.24%	0.06%
نسبت برگشت بر سرمایه	3.30%	0.41%	0.36%	-0.29%	5.10%	2.06%	0.51%

جدول 9: شاخص های مفاد آوری

طوریکه در جدول فوق دیده میشود، نسبت متمریت سکتور بانکی و خلاء بین عواید بدون تکتانه و مصارف بدون تکتانه در مقایسه با ربع سپتمبر 2020 در اثر افزایش عواید بدون تکتانه بهبود را نشان میدهد. (نسبت متمریت 50 فیصد و پائین تر از آن حالت مطلوب می باشد).

روند مفاد و ضرر ربعوار سکتور بانکی (به میلیون افغانی)							
دسمبر 20	سپتمبر 20	جون 20	مارچ 20	دسمبر 19	سپتمبر 19	جون 19	اقدام
1,594	1,617	1,642	1,764	1,747	1,897	2,033	عواید تکتانه
251	236	240	231	253	257	311	مصارف تکتانه
1,343	1,381	1,402	1,533	1,494	1,640	1,722	عواید خالص تکتانه
1,422	64	109	349	1,324	505	152	تامینات اعتباری خالص
252	66	-20	-11	82	125	24	مفاد/ضرر سرمایه گذاری ها
2,362	1,713	2,065	1,578	2,635	1,591	1,872	سایر عواید بدون تکتانه
1,693	1,610	1,516	1,444	1,750	1,560	1,561	مصارف بدون تکتانه
1,105	1,064	1,075	1,155	1,101	1,066	1,158	مصارف معاشات
2,798	2,674	2,591	2,598	2,851	2,627	2,719	مجموع مصارف عملیاتی
-263	422	747	153	36	225	748	مفاد/ضرر قیل از ارزش گذاری مجدد اسعار و مصارف مالیه
338	263	258	-112	391	-87	582	مفاد/ضرر در ارزش گذاری مجدد اسعار
-110	131	116	65	206	-5	181	مصارف مالیه
185	554	889	-24	221	143	1,148	مفاد/ضرر خالص

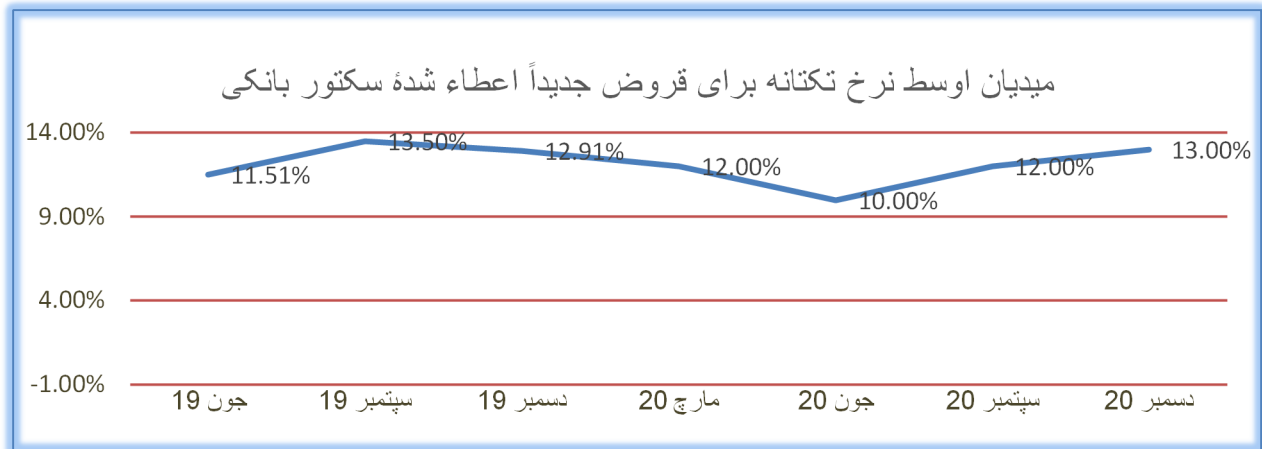
جدول 10: روند مفاد/ضرر ربعوار سکتور بانکی

6.5.1: نرخ تکتانه قروض

نرخ تکتانه در انواع قروض که در سکتور بانکی به مشتریان اعطاء گردیده است، نشان میدهد که بلندترین نرخ تکتانه مربوط کارت های اعتباری بوده (اگرچه از لحاظ مبلغ بسیار کم است) و به تعقیب آن بالترتیب قرضه میعادی، قرضه اضافه برداشت، قرضه مصرفی و قرضه مرابحه دارای نرخ تکتانه بلندتر می باشد. به همین ترتیب، بلندترین نرخ تکتانه 39% و پائین ترین آن به 1% میرسد. در حین حال اوسط نرخ تکتانه برای قروض که در ماه جاری اعطا شده است 13% از لحاظ میدیان می باشد.

انواع قرضه (سکتور)	اوسط نرخ تکتانه (دسمبر 2020)
اضافه برداشت	11.9%
میعادی	13.0%
مصرفی	12.1%
مرابحه	11.3% ⁶
کارت های اعتباری	26.7%
نرخ تکتانه (بلندترین)	39.0%
نرخ تکتانه (پائین ترین)	1.0%

جدول 11: اوسط نرخ تکتانه قروض سکتور بانکی

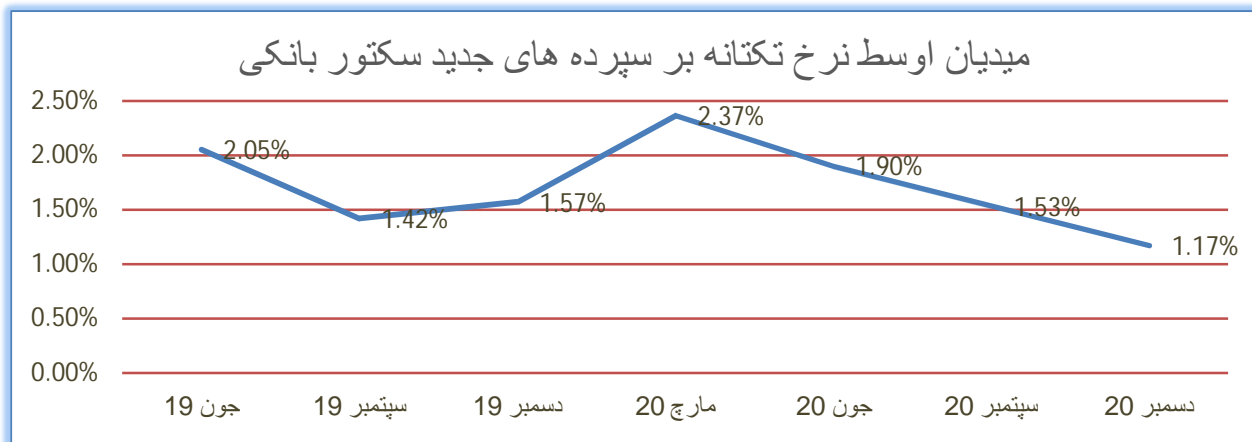

گراف 17: میدیان اوسط نرخ تکتانه برای قروض جدیداً اعطاء شده سکتور بانکی

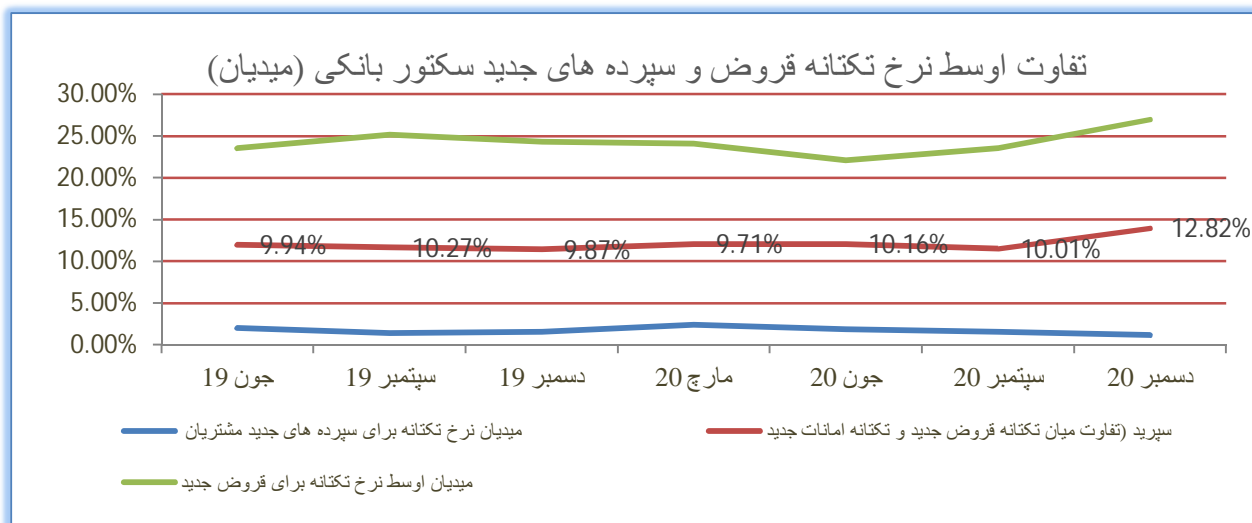
⁶For Islamic Products %age is the profit rate.

6.5.2: نرخ تکتانه بر سپرده ها

نرخ تکتانه برای جلب سپرده های جدید مشتریان در دسامبر 2020 در مقایسه با نومبر 2020 در اثر کاهش در سپرده های میعادای در یک بانک، کاهش نموده است.

گراف 18: میدیان اوسط نرخ تکتانه بر سپرده های جدید سکتور بانکی

گراف 19: تفاوت اوسط نرخ تکتانه قروض و سپرده های جدید سکتور بانکی (میدیان)

6.6: اقلام خارج از بیلانس شیت

مجموع اقلام خارج از بیلانس شیت سکتور بانکی از قرار ماه دسمبر 2020 بالغ به 58.9 میلیارد افغانی گردیده که بیشتر متشکل از ضمانت نامه حسن اجرای کار، پیش پرداخت و مزایده می باشد. مجموع نسبت پوشش نقده،

جایداد و تضمین متقابل به اندازه 70% بوده، در حالیکه قسمت باقی مانده تحت پوشش قرار نگرفته است.

انواع و مبالغ ضمانت نامه های بانکی سکتور بانکی از قرار دسمبر 2020	
مبلغ به میلیون افغانی	انواع ضمانت نامه های بانکی
8,456	مزایده
29,426	حسن اجرای کار
11,519	پیش پرداخت
1,025	لیتراف کریدت
351	سایر ضمانت نامه ها ⁷
2,081	بدهی مناقصه (ریتینشن) ⁸
52,860	مجموع

جدول 12: انواع و مبالغ ضمانت نامه های بانکی سکتور

نسبت پوشش تضمین نقده، تضمین جایداد و تضمین متقابل ضمانت های بانکی سکتور بانکی (دسمبر 2020)		
انواع ضمانت ها	مبلغ به میلیون افغانی	فیصدی از قرار مجموع ضمانت نامه های بانکی
تضمین نقده	11,781	22.29%
ارزش تضمین جایداد	6,048	11.44%
تضمین متقابل	19,021	35.98%
مجموع	36,834	69.68%

جدول 13: نسبت پوشش تضمین نقده، جایداد و تضمین متقابل ضمانت نامه های بانکی سکتور بانکی

⁷ سایر ضمانت نامه های بانکی: شامل ضمانت نامه های است که به شکل ضمانت نامه مزایده، حسن اجرای کار و پیش پرداخت نمی باشد. مانند ضمانت های لازم برای دریافت جواز شرکت امنیتی از وزارت امور داخله.

⁸ یک سند کتبی است که از سوی بانک برای متقاضی صادر گردیده طوریکه متقاضی میتواند پول قرارداد را بشکل پیشکی دریافت نماید. همچنان متقاضی حسب درخواست قرارداد کننده ساختمانی، پس از برداشت نهائی پول قرارداد بشکل پیشکی باید به تعهدات قرارداد خود ادامه دهد.